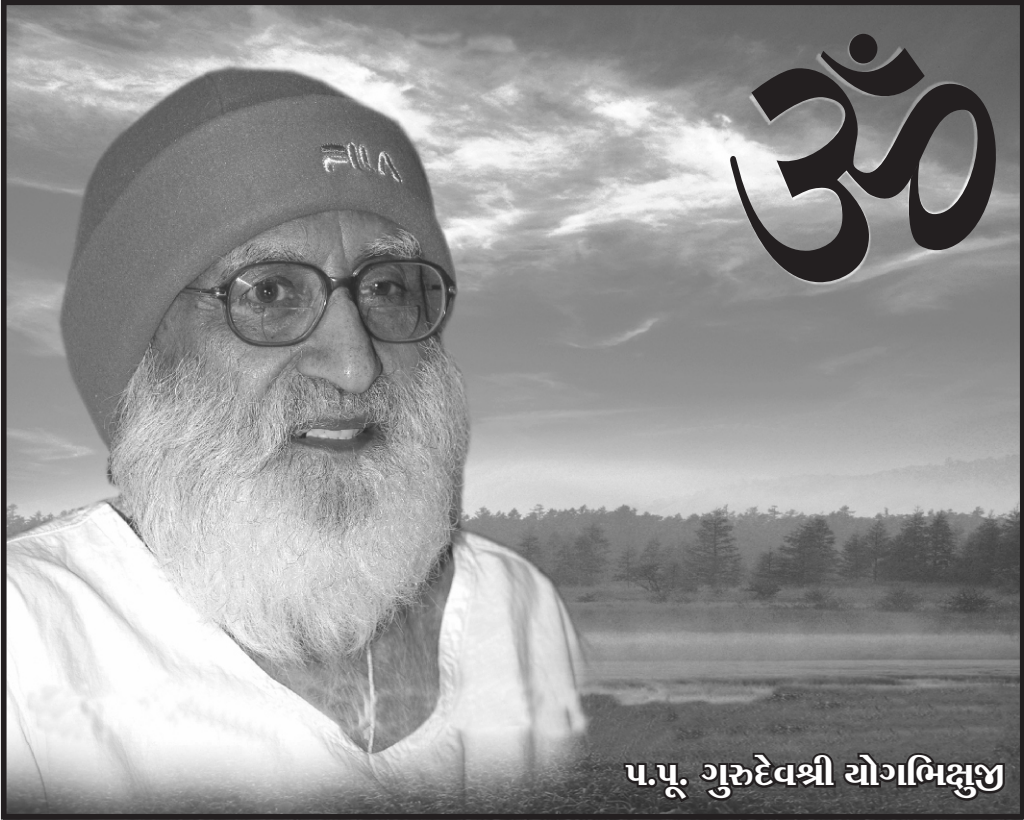

ॐ

॥ तस्य वाचकः प्रणवः ॥

रुतभर

आत्मनो हिताय जगतः सुखाय

प.पू. गुरुदेवश्री योगभिक्षुञ्ज

वर्ष - ३१ (जन्युआरी, ફેब्रुआरी, मार्च)

VOL - XXXI 2015-16

ISSUE-III

मानदंत्री : नैषध व्यास

संकलन : डॉ. स. स. भिक्षु

‘योग’ भिक्षा लावीओ, ‘भिक्षु’ बनी गुरुद्वारः
मुमुक्षु जडर पामशे, सौनो मुजमां भाग.

॥ ॐ ॥
॥ तस्य वाचकः प्रणवः ॥

ओम् परिवारना उत्सवो - २०१६

कथा प्रसंगनिमित्ते	स्थल	डिजववानी तारीख
महाशिवरात्री निमित्ते	कुसुम हरनाथ मंदिर, अमरेश्वर महादेवनी सामे, वाराही दरवाजा, डिभरेठ-डाकोर रोड, मु. डिभरेठ, जि. आणंद.	१३-३-१६ रविवार सवारे १० थी २
हनुमानजयंती निमित्ते	अनिलभाई गोविंदभाई अेन. प्रजापति सी १/१, लद्रेश्वर सोसायटी, अंकुर चार रस्ता, नारणपुरा, अमदावाड-१३.	२४-४-१६ रविवार सवारे ८.३० थी ११
गुरुपूर्णिमा	डामनाथ महादेव होल सेंट जेविचर्स स्कूल सामे, दरुण सर्कुल पासे, नवरंगपुरा, अमदावाड.	१६-७-१६ मंगलवार सवारे ८ थी ०२
ओम् गुरुदेवजयंती	शाकुंतल अंगलोज डोमन प्लोट, सताधार चार रस्ता पासे, डी.आर.टी.अेस. अस स्टेण्ड पासे, सोला रोड, अमदावाड. मो. ९८७९११०१३०	२५-१०-१६ मंगलवार सांजे ४.३० थी ८
अेसतुं वर्ष	नेषधभाई व्वास ३, गंगाधर सोसायटी, सरदार पटेल हाईस्कूलनी सामे, मडिनगर, अमदावाड-८.	३१-१०-१६ सोमवार सवारे ७ थी ८
श्री गायत्रीअनुष्ठान साधनाशिडिर निमित्ते	“निर्विकल्प मुक्तिधाम” नाथाभाई अे. पटेलना भेतरमां, मु.पलियड (वेडा), ता. कुलोल, जि. गांधीनगर.	२५-१२-१६ रविवार सवारे १० थी २

नोंध : ओम् भगवाननी कृपाथी, आध्यात्मिक स्मृतिनी जगुति अने आध्यात्मिक संगठननी भावनाथी
डित्सव डिजववानो प्रयत्न करवामां आवे अे. डित्सव विषेनी विगत डित्सवना आठ-दस दिवस पहेलां
भेणवी लेवी जइरी अे. (079-27911195) अमदावाडनी अहार डिजवाता डित्सवना स्थणे पहोंचया माटे
लकठरी के अेस.टी. असनी व्यवस्था करवामां आवे अे. तो जे ते कार्यक्रम माटे नकडी थयेल समय पहेलां
असभाडाना पैसा भरी नाम नोंधावी देवुं जइरी अे.

डित्सवनी तारीख अने स्थल याद करवा माटे आ पत्रिकानी साचवणी जइरी अे.

॥ ॐ ॥

॥ तस्य वाचकः प्रणवः ॥

रुतम्भरा (ऋतम्भरा) એટલે અનુભવયુક્ત સત્યથી ભરેલું બહુજનહિતાય-બહુજનસુખાય

સમર્પણ

સંકલન : શશિકાન્ત પટેલ

સત્ય-ધર્મ ગુરુદેવની જય. સત્ય અને ધર્મ એ જ આપણા ગુરુદેવ અને એમની જય, તો જ આપણી જય.

કલ્યાણપથમાં આગળ વધી મનુષ્યજન્મ સાર્થક કરવામાં આપણાં શ્રદ્ધા-ભક્તિ-પ્રેમ-નિષ્ઠા-સમર્પણમાં વધારો કરે તેવાં અનેક પ્રેરક પાત્રો આપણા પુરાણોમાં આલેખાયેલાં છે. રામાયણમાં પણ આવાં અનેક પાત્રો દર્શાવ્યાં છે. જેવી રીતે રામાયણમાં દાસભક્તિ માટે હનુમાનના પાત્રને આદર્શરૂપ બતાવવામાં આવ્યું છે તેવી રીતે શબરીના પાત્રને પ્રેમલક્ષણા ભક્તિને ચરિતાર્થ કરતું આદર્શરૂપ આલેખવામાં આવ્યું છે. શબરી તેના આરાધ્યદેવ શ્રીરામમાં એવી તો એકાકાર થઈ ગઈ હતી કે તેના રૂંવાડે-રૂંવાડેથી શ્રી રામ પ્રત્યેનો પ્રેમ અવિરત છલકાઈ રહ્યો હતો. સૂતાં-જાગતાં-ખાતાં-પિતાં જીવનની હરક્ષણે શ્રીરામમય થઈ ગઈ હતી. તેનું સમગ્ર જીવન શ્રીરામમય બની ગયું હતું. શબરીને તેના ગુરુજીએ અંતકાળ સમયે કહ્યું હતું કે, તેના (શબરીના) આરાધ્યદેવ શ્રીરામ એક દિવસ તેના ત્યાં અવશ્ય પધારીને પ્રત્યક્ષ દર્શન આપશે. શબરીની વિવેકપૂર્ણ સમજણ એવી તો દઢ થઈ ગઈ હતી કે જેથી તેના કારણે તેને ગુરુજીના વચનમાં 'પથ્થરકી લકીર' સમાન અટલ વિશ્વાસ હતો. આમ, શબરી તેનામાં રહેલી વિવેકપૂર્ણ દઢ સમજણ અને ગુરુજીના વચનમાં રહેલ અટલ વિશ્વાસના સહારે જંગલમાં આવેલી તેની ઝૂંપડીએ, એક દિવસ શ્રીરામ અવશ્ય પધારી પ્રત્યક્ષ દર્શન આપશે જ તેવી અચલ શ્રદ્ધામાં જરા પણ થાક્યા-હાર્યા વિના પ્રેમપૂર્વક પ્રતીક્ષા કરતી હતી. તે નિત્ય પરોઢિયે વહેલાં ઊઠી ઝૂંપડી, તેનું આંગણું તથા જંગલમાંથી ઝૂંપડી તરફ આવતી કેડીને સાફ કરતી હતી. પછી જંગલમાંથી તાજાં

વીણી લાવેલ ફૂલ, એવી ભાવનાથી પાથરતી કે પોતાના પ્રભુ શ્રીરામને પગમાં કાંકરી વાગે નહીં. વળી, શ્રીરામ પધારે તો તેમને જમાડવા માટે નિત્ય તાજાં ફળ વીણી લાવતી. પછી તે ફળ ચાખી ચાખીને તેમાંથી મીઠાં ફળની છાબ ભરીને રાખતી કે જેથી પોતાના પ્રભુ તે પ્રેમથી આરોગે. સવારથી સાંજ સુધી ઝૂંપડીના દરવાજે બેસી, આજે તો તેના આરાધ્યદેવ અચૂક પધારશે તેવી આશાથી એકીનજરે કેડી તરફ રાહ જોતી બેસતી. આમ, વર્ષો સુધી પોતાની શ્રદ્ધામાં સહેજ પણ ડગ્યા વિના પ્રેમથી પોતાના પ્રભુ શ્રીરામની પ્રતીક્ષા કરતી હતી. પ્રતીક્ષા કરવામાં ને કરવામાં તે અતિ વૃદ્ધ થઈ ગઈ, પરંતુ પોતાના ગુરુજીના વચનમાંથી પોતાની સમજણપૂર્વકની શ્રદ્ધામાં સહેજ પણ ચલિત થઈ નહીં. અંતે તેની શ્રદ્ધા ફળી અને એક દિવસ શ્રીરામ, સીતા તથા લક્ષ્મણ સહિત તેની ઝૂંપડીએ પધાર્યા એટલું જ નહીં, પરંતુ શબરીએ નિત્ય નિયમ પ્રમાણે ચાખી ચાખીને તાજાં મીઠાં બોર કે જે છાબમાં ભરીને રાખ્યાં હતાં તે પણ પ્રેમથી આરોગ્યાં અને સીતા તથા લક્ષ્મણને પણ તે આરોગવા જણાવ્યું. આમ, શબરીની તેના આરાધ્ય શ્રીરામ પ્રત્યેની પ્રેમમય ભક્તિ ફળી અને તેનું કલ્યાણ થઈ ગયું.

રામાયણના આ પ્રસંગ ઉપર આપણે ધ્યાનપૂર્વક ચિંતન-મનન કરીએ તો તેમાંથી આપણને કલ્યાણમાર્ગમાં આગળ વધવામાં સહાયરૂપ અતિ પ્રેરક બોધની પ્રાપ્તિ થાય છે. જેમ શબરીએ પોતાના ગુરુજીનાં વચનમાં સમજણપૂર્વક અટલ વિશ્વાસ રાખી સહેજ પણ ડગ્યા વિના વર્ષો સુધી પોતાના પ્રભુ શ્રીરામનાં પ્રત્યક્ષ દર્શનની એક ને માત્ર એક જ ઈચ્છાને પરિપૂર્ણ કરવાના પોતાના ધ્યેયને પામવા પ્રેમપૂર્વક સતત પુરુષાર્થ કરતી રહી. તો, અંતે તેની ઈચ્છા ફળી અને

તેનું કલ્યાણ થયું. તેવી રીતે શિષ્યે પોતાના પરમાત્માસ્વરૂપ સદ્ગુરુદેવમાં, તેમનાં વચનમાં અટલ દઢ શ્રદ્ધા રાખવી અત્યંત આવશ્યક છે. આ શ્રદ્ધા કેવી હોવી જોઈએ ? તે માટે પાતંજલ યોગદર્શનના સાધનપાઠમાં સૂત્ર નં. ૨૬માં પતંજલિ મુનિએ જણાવ્યું છે કે -

॥ વિવેકખ્યાતિરવિપ્લવા હાનોપાયઃ ॥

અર્થ : વિવેકયુક્ત સ્થિર જ્ઞાન-સમજણ કેવલ્ય પામવાનો ઉપાય છે.

પતંજલિમુનિએ આ સૂત્ર દ્વારા શું કહ્યું છે ? આપણી સમજણ એવી તો વિવેકપૂર્ણ રીતે દઢ થઈ જવી જોઈએ કે જેથી તેમાં ક્યારે પણ 'વિપ્લવ' અર્થાત્ બળવો થાય નહીં. 'અવિપ્લવા' થઈ જાય એટલે કે તે સહેજ પણ ડગે નહીં. સદા-સર્વદા અવિચલ રહે. આવી નિષ્ઠાપૂર્વકની અવિચલ દઢશ્રદ્ધા 'હાન' અર્થાત્ મોક્ષ પ્રાપ્ત કરવાનો અચૂક ઉપાય છે. એટલે કે શિષ્યમાં પોતાના સદ્ગુરુદેવની કૃપાથી પરમ કલ્યાણકારી બોધરૂપે મળેલ સાચી સમજણ એવી તો દઢ થઈ હોય કે જે ક્યારે પણ ડગે નહીં. આવી દઢ થયેલ સમજણને અનુરૂપ જીવન કેવી રીતે જીવવું જોઈએ ? તે સમજાવતાં પતંજલિમુનિએ પાતંજલ યોગદર્શનના સમાધિપાઠમાં સૂત્ર નં. ૧૪માં કહ્યું છે કે -

॥ સ તુ દીર્ઘકાલનૈરન્તર્યસત્કારાસેવિતો દઢ ભૂમિઃ ॥

અર્થ : કેવલ્યને પામવા માટે લાંબા સમય સુધી સતત અખંડપણે પ્રેમપૂર્વક પુરુષાર્થ કરવાથી તે પામી શકાય છે.

મનુષ્યજન્મની સાર્થકતા જેમાં રહેલી છે તે કેવલ્યને પામવા માટે શિષ્યને ગુરુકૃપા થકી જે સાચી સમજણનું જ્ઞાન

પ્રાપ્ત થયું હોય તેને અનુરૂપ જીવન 'દીર્ઘકાલ' એટલે કે લાંબા સમય સુધી જીવવું જોઈએ, એટલે કે જ્યાં સુધી ધ્યેયની પ્રાપ્તિ ન થાય ત્યાં સુધી જીવવું જોઈએ. વળી, આવું જીવન 'નૈરંતર્ય' અર્થાત્ અંતરાય પાડ્યા સિવાય એકધાર્યુ સતત જીવવું જોઈએ. થોડો સમય ઉત્સાહમાં એ મુજબનું જીવન જીવીએ, વળી પાછા સંસારવહેવારમાં રચ્યાપચ્યા થઈ જઈ તેવા સાત્ત્વિક જીવનથી વિમુખ થઈ જઈએ. વળી પાછી જીવનમાં એવી વિપરીત પરિસ્થિતિ ઊભી થાય તેથી પાછા સાત્ત્વિક જીવન જીવવા લાગીએ. આવું અંતરાયવાળું જીવન જીવવાનું નહીં. પરંતુ જ્યાં સુધી ધ્યેયની પ્રાપ્તિ થાય નહીં ત્યાં સુધી સતત જીવવું જોઈએ. વળી આવું જીવન 'સત્કારાસેવિતો' અર્થાત્ પ્રેમપૂર્વક જીવવું જોઈએ, વેઠપૂર્વક જીવવું જોઈએ નહીં. કોઈની શરમેભરમે કે માત્ર સારું લગાડવા માટે જીવવું જોઈએ નહીં. આમ, સદ્ગુરુદેવની કૃપારૂપે મળેલ પરમ, કલ્યાણકારી સાચી સમજણરૂપી બોધને અનુરૂપ જીવન જીવીએ તો વહેલામોડા કેવલ્યને અચૂક પામી શકીએ, મનુષ્યજન્મ સાર્થક કરી શકીએ. જેવી રીતે શબરી આવું જીવન જીવી પોતાના આરાધ્ય દેવ શ્રીરામનાં પ્રત્યક્ષ દર્શનને પામી કલ્યાણપદને પ્રાપ્ત કરી શકી.

આપણે પણ પ.પૂ. સદ્ગુરુદેવને અંતઃકરણપૂર્વક પ્રાર્થના કરીએ કે, આપશ્રીમાં રહેલી અમારી શ્રદ્ધાભક્તિ સહેજ પણ ડગે નહીં અને હરક્ષણે તે વધતી રહે. તે અવિચલ શ્રદ્ધા અને ભક્તિના સથવારે આપશ્રીના ચીંધ્યા રાહે પ્રેમપૂર્વક સતત જીવન જીવી મનુષ્યજન્મ સાર્થક કરી શકીએ એવી કરુણા આપશ્રી સદાસર્વદા અમારા ઉપર વરસાવવાની કૃપા કરો. અસ્તુ.

સાચી ઉદારતા

- યોગભિક્ષુ

સર્વે શિષ્યો એકાકાર થઈને સાંભળી રહ્યા છે. પૂ. ગુરુદેવ અનેક દાખલા-દલીલોથી સમજાવી રહ્યા છે કે, પરમાત્મા સર્વવ્યાપક છે. મનુષ્ય, પશુ, પક્ષી, આકાશ, પાતાળ, સાગર અને અણુએ અણુમાં તેઓ વ્યાપીને રહ્યા છે. તેમના વિનાનો એક પરમાણુ પણ નથી. તેથી આપણે

જે કાંઈ સારાં-ખોટાં કાર્યો કરીએ છીએ તેની પરમાત્માને ખબર પડી જાય છે અને આપણને તે મુજબ સારાં-ખોટાં ફળો મળ્યે જાય છે.

ગુરુદેવે અનેક દૃષ્ટાંત દ્વારા પરમાત્માની સર્વવ્યાપકતા શિષ્યોને ખૂબ સારી રીતે સમજાવી દીધી.

ગુરુદેવની પરમતત્ત્વની વ્યાપકતાની વાતો સાંભળીને સૌ ભક્તો આનંદવિભોર થતા થતા પોતાના ઘેર જવા નીકળ્યા. તેમાં એક ગુરુપ્રસાદ નામના ભક્ત પણ હતા. નામ તેવા ગુણ. ગુરુદેવની ગુરુવાણીનો ગુરુપ્રસાદ પામીને ગુરુપ્રસાદ જાણે ઝૂમવા લાગ્યા. તેમના રૂંવાડે રૂંવાડે જાણે ધ્વનિ નીકળતો હતો કે પરમાત્મા સર્વવ્યાપક છે, પરમાત્મા બધામાં છે, પરમાત્મા બધે જ છે. બસ, આ મસ્તીમાં ઝૂમતા ઝૂમતા ગુરુપ્રસાદ આગળ વધી રહ્યા છે, ત્યાં જ સામેથી ઘણો મોટો કોલાહલ સંભળાયો. ‘પરમાત્મા બધામાં છે’ તેવા પોતાના ધ્યાનમાં આ કોલાહલ ગુરુપ્રસાદને ભંગ પાડનાર લાગ્યો. એ તો ઊંધું ઘાલીને આગળ વધી રહ્યા છે. ત્યાં આગળના ટોળામાંથી ભૂમો સંભળાણી કે, ‘મહારાજ, આગળ ના જશો, ત્યાં ગાંડો હાથી છે.’ આ ધ્વનિને ગુરુપ્રસાદે સાંભળ્યો ન સાંભળ્યો કર્યો. ફરી ખૂબ જોરદાર અવાજ આવ્યો. બેચાર માણસોએ દોડીને ગુરુપ્રસાદને પકડી રાખીને સમજાવવા લાગ્યા કે, “મહારાજ, ત્યાં જશો તો ગાંડો હાથી મારી નાખશે. તેણે ઘણાને પછાડ્યા છે.” પણ તો ય ગુરુપ્રસાદ ઉપર કાંઈ અસર થઈ નહીં. તેઓ તો બરાડતા રહ્યા કે “પરમાત્મા બધામાં છે, ગુરુજીનું કહેવું ખોટું ન હોય, હું તો જવાનો જ.” આમ બરાડીને આંચકો મારીને બધાના હાથમાંથી છૂટીને તેઓ તો હાથી તરફની દિશામાં આગળ વધ્યા જ. તેમને આગળ વધતા જોઈને બધાના જીવ તાળવે ચોંટ્યા. હવે શું થશે તેના ભયંકર પરિણામની આશંકાથી સૌ સમસમી રહ્યા છે. ગુરુપ્રસાદને આની સાથે કાંઈ લેવાદેવા નથી. તેઓ તો “પરમાત્મા ગાંડા હાથીમાં પણ છે.” એમ બરાડા પાડતા આગળ વધી રહ્યા છે. ત્યાં તો સામેથી હાથી દોડ્યો. ગુરુપ્રસાદ અને ટોળું વધુ કાંઈ વિચારે તે પહેલાં તો હાથીએ ગુરુપ્રસાદને સૂંઢમાં લપેટીને એવા તો ફેંક્યા કે જઈ પડ્યા લોકોના ટોળા ઉપર. થોડીવારે કળ વળી એટલે તેઓ ઊભા થયા, અને ગુરુજીને ગાળો દેતા દેતા ગુરુઆશ્રમ તરફ રવાના થયા. જતાં જતાં બકવાસ કરતા જાય કે, “હવે ગુરુજીની ખબર લઈ નાપું. તેઓ કહેતા હતા કે, પરમાત્મા બધામાં છે, પણ ગાંડા હાથીમાં તો પરમાત્મા નહોતા, નહીં તો તે મને

પછાડે શાનો?” તમાશાને તેડું નહીં. તેમની સાથે ખાસ્સું મોટું ટોળું પણ ચાલી રહ્યું છે. ગુરુદેવ આ કોલાહલ સાંભળીને આશ્રમની બહાર આવ્યા અને પૂછવા લાગ્યા કે આ બધું શું છે? ત્યારે ગુરુપ્રસાદ અતિ ઉગ્ર થઈને કહેવા લાગ્યા કે, “આ બધાં તમારાં પરાક્રમ! પરમાત્મા બધામાં છે તેવો તમારો ઉપદેશ માનીને હું ગાંડા હાથી પાસે ગયો. લોકોએ મને ખૂબ વાળ્યો, પણ મેં કોઈનું ના માન્યું. મને તમારા ઉપદેશમાં પૂર્ણ શ્રદ્ધા હતી. પરમાત્મા જો બધાંમાં હોય તો ગાંડા હાથીમાં કેમ ન હોય? પણ જુઓ, હાથીએ મારી શી દશા કરી છે તે ! હવે હું તમારી પણ તેવી જ દશા કરું! મને કેમ ખોટો ઉપદેશ આપ્યો?” લોકો તો આ તમાશો જોઈને છક થઈ ગયા કે હવે શું થશે? ત્યાં તો સૌને શાંત કરતી ગુરુજીની શાંત વાણી સંભળાઈ:

“દીકરા શાંત થા. મેં સાચો જ ઉપદેશ આપ્યો હતો કે પરમાત્મા બધે જ છે, હાથીમાં પણ છે જ...” ત્યાં તો વચ્ચેથી જ તેમની વાતને કાપી નાખીને ગુરુપ્રસાદ કહેવા લાગ્યા કે, “તો હાથીએ મને પછાડ્યો કેમ?” સમાધાન કરતાં ગુરુજીએ કહ્યું કે, “હાથીમાંય પરમાત્મા છે અને આ લોકોમાંય તે છે. આ લોકોએ તને ત્યાં જતાં રોક્યો તોય તું ગયો. હાથીમાં રહેલા પરમાત્મા તને પોતાની પાસે બોલાવતા નહોતા અને લોકોમાં રહેલા પરમાત્મા તને હાથી પાસે જતાં રોકતા હતા; છતાંય તું આ બધામાં રહેલા પરમાત્માની અવગણના કરીને હાથી પાસે ગયો! મેં કહેલું: ‘પરમાત્મા બધામાં છે’. છતાં તને લોકોમાં રહેલા પરમાત્મા ન દેખાયા. લોકોમાં રહેલા પરમાત્માને હાથી પાસે જતાં રોકતા હતા છતાંય તેં તે પરમાત્માનું ના માન્યું! તેથી આ દુઃખ આવ્યું.” અસ્તુ.

આપણા સૌની પણ આ જ દશા છે. ગુરુ-સંતો જે કાંઈ કહેતા હોય છે તે પૂરું સમજ્યા સિવાય જ અથવા તેનો મનગમતો અર્થ કરીને વર્તીએ છીએ અને પછી દુઃખી થઈએ છીએ.

જીવનના દરેક ક્ષેત્રને વધુમાં વધુ અવલોકીને વર્તવું જોઈએ. આપણા બચાવ માટે અન્યોની ભૂલ કાઢતાં રહીશું, તો સફળ નહીં થઈ શકીએ. આપણી ‘ભૂલ’ આપણને ‘ભૂલ’

સમજાય એટલા તો આપણે કુશળ થવું જ જોઈશે. અથવા આપણે એટલા ઉદાર તો થવું જ પડશે કે જેથી આપણી 'ભૂલ' બતાવવાની હિંમત આપણા શ્રદ્ધેય કરી શકે. કદાચ બીજી બાબતમાં ઉદાર નહીં હોઈએ તો બહુ નુકસાન નહીં થાય, પણ

ભૂલને સુધારી-સાંભળી લેવાની ઉદારતા નહીં હોય, તો ઘણી મોટી ખોટ જશે. પોતાની ભૂલો છાવરવાની આદત પડે ત્યાર પહેલાં ચેતીએ ! જેથી ભૂલોના ડુંગરો ન ખડકાય ! અસ્તુ. (પ.પૂ. ગુરુદેવ રચિત 'કડવું અમૃત' પુસ્તકમાંથી સાભાર)

સદાય દુઃખી!

- યોગભિક્ષુ

કર્મના નિયમોને જે સમજતા નથી કે સમજવા છતાં તેને જીવનમાં ઉતારતા નથી તે ખરેખર કરમ-ભમરાળા છે, મંદભાગી છે.

ગુરુ-સંતો પાસેથી તો ખૂબ સાંભળીએ છીએ કે, સત્કર્મોથી સુખની અને અસત્કર્મોથી દુઃખની પ્રાપ્તિ થાય છે. તેઓ તો પોકારી પોકારીને આ વાતની આપણને અવારનવાર યાદ આપતા રહે છે. છતાંય આવી વાતો નિયમિત સાંભળનારાઓ સદાય દુઃખી રહ્યા કરે છે, કારણકે તેઓની મનઃસ્થિતિ વિકૃત છે. તે શ્રોતાઓ આ પ્રમાણે વિચારતા હોય છે :-

(૧) કહેનારાઓ તો કહે, એટલે કાંઈ બધું સાચું માની લેવાય? આવી બધી વાતો તો ઉપજાવી કાઢેલી છે. આ બધાં તો પેટ ભરવાનાં પાખંડ છે, પ્રપંચ છે. જો સત્કર્મોથી સુખી થવાતું હોય તો ઉપદેશ આપનારા કેમ સત્કર્મો કરીને સુખી નથી થઈ જતા?! તેઓ કેમ દુઃખી થતા જોવામાં આવે છે? વગેરે વગેરે.

જવાબ : ડોક્ટર બીમાર હોય તો શું આપણે તેમની પાસેથી દવા નથી લેતા અને તેથી સાજા નથી થતા? તન-મન-ધન કે બીજી કોઈ પરિસ્થિતિની કમજોરીના કારણે ડોક્ટર પોતાના રોગ ન મટાડી શકતા હોય તેથી શું તેઓ બીજાના રોગ પણ ન મટાડી શકે કે જેમને ઉપરોક્ત એકેય પ્રકારની કમજોરી નથી ?

ધુમ્રપાન કરવાથી નુકસાન થાય છે તે વાત ડોક્ટર જાણતા હોય, પરંતુ પોતે તે છોડી શકતા ના હોય તેથી શું પોતાના દર્દીને પણ ધુમ્રપાન છોડવાનું ન કહે? દર્દી, ડોક્ટર કરતાં મજબૂત મનનો હોય તો તેમના કઠ્ઠા પ્રમાણે વર્તીને જરૂર લાભ મેળવી શકે છે.

(૨) અમુક શ્રોતાવર્ગ એવો હોય છે કે જેઓ આવી વાતો તો સતત સાંભળ્યા કરે છે, પણ એમ જ માનતા હોય છે કે આ બધી વાતો તો બીજાઓ માટે છે, આપણા માટે નહીં. આપણું જીવન તો બરાબર છે; બીજાઓને આ વાતોનું પાલન કરવાની જરૂરિયાત છે, આપણને નહીં.

(૩) અમુક શ્રોતાવર્ગ એવો હોય છે કે જેને સત્કર્મોથી સુખી થવાની વાતો સાચી તો લાગે છે અને નિર્ણય પણ કરે છે કે, આવતી કાલથી જરૂર પાલન કરીશું પણ તેમની 'આવતી કાલ' કદી આવતી જ નથી અને દુઃખો આવી પડે છે, તેથી તેઓ દુઃખી રહ્યા કરે છે.

(૪) અમુક શ્રોતાવર્ગ એવો હોય છે કે જેમને સત્કર્મોની વાતો સાચી લાગવા છતાંય મનની અતિ કમજોરીના કારણે તેનું પાલન કરી શકતા નથી. હાલના ભોગવેલાં અતિ અલ્પ સુખના બદલામાં થોડા સમય પછી ઘણું મોટું દુઃખ ભોગવવું પડશે એમ જાણતા હોવા છતાંય, હાલના સુખના પ્રલોભનને છોડી શકતા નથી! જ્યારે દુઃખમાં તરફડતા હોય ત્યારે નક્કી કરે કે હવે દુઃખ પડે એવું કર્મ કરવું નથી. પરંતુ દુઃખ પૂરું થતાંની સાથે જ પાછા જૈસે થે. દર્દ મટ્યું ને વૈદ્ય વેરી.

એક અતિ અલ્પ સુખને સામે ઊભેલું જુએ એટલે તેને ભોગવવા એટલા તલપાપડ થઈ જાય કે તેની પ્રતિક્રિયારૂપે આવતી કાલે ઘણું મોટું દુઃખ આવી પડવાનું હોય એ પણ તેમને દેખાય નહીં; સુખ ભોગવવાની લાલચમાં તેઓ એટલા બધા વિવેકાંધ થઈ જાય. અને કદાચ દેખાય તોપણ આ રીતે મન મનાવી લે કે કાલે ભલે જે થવાનું હોય તે થાય, આજે તો જલસા કરી લો, કાલ કોણે દીઠી? પરંતુ ચોવીસ કલાક પછી જ ફૂંફાડા મારતી કાલ સામે આવીને

ઊભી રહે અને દુઃખનાં ગાંસડાં-પોટલાં ખોલવા માંડે છે. આ લોકો આવી રીતે સતત દુઃખી રહે છે.

(૫) અમુક શ્રોતાવર્ગ એવો હોય છે, જેમની મનઃસ્થિતિ અસ્થિર હોય છે. તેઓને સત્કર્મોથી સુખી થવાની

વાતો થોડો સમય સાચી લાગે છે અને થોડો સમય ખોટી. તેથી તેઓ થોડો સમય નિયમોનું પાલન કરીને સુખી થાય છે અને થોડો સમય સ્વચ્છંદી બનીને દુઃખી થાય છે.

(૫. પૂ. ગુરુદેવ રચિત 'કડવું અમૃત' પુસ્તકમાંથી સાભાર)

આધ્યાત્મિક જન્મોત્સવ શા માટે?

- યોગભિક્ષુ

ઓમ્ પરિવારમાં ભિક્ષુઓનો આધ્યાત્મિક જન્મદિવસ ઊજવીએ છીએ. શા માટે? તેથી શું ફાયદો? તે સમજવાનો થોડો પ્રયત્ન કરીએ. તે દિવસને નામકરણવિધિ-દિવસ પણ કહીએ છીએ. કારણ કે, તે દિવસે તેઓને આધ્યાત્મિક નામ આપવામાં આવેલાં.

જે દિવસથી આધ્યાત્મિક નામ મળે તે દિવસથી વિશેષરૂપે આધ્યાત્મિક જીવન જીવવાનો પ્રયત્ન કરવાનો છે. આધ્યાત્મિક નામ આવા પ્રયત્નની સતત યાદ આપ્યા કરે છે. આધ્યાત્મિક નામ એ કોઈ સંન્યસ્તદીક્ષા કે શિષ્યદીક્ષા, કે શક્તિપાતદીક્ષા કે મંત્રદીક્ષા-એવું કોઈ સ્થૂળ વિધિવિધાન નથી; અને છતાં સૂક્ષ્મ રીતે જોતાં તેમાં ઘણુંબધું સંનિહિત છે. એ નામધારીએ કોઈ પણ પ્રકારનું બાહ્ય-સ્થૂળ પરિવર્તન લાવવાનું અતિ આવશ્યક નથી. આધ્યાત્મિક નામ એ તો પોતાના અખંડ પ્રેમ અને શ્રદ્ધાના પ્રતીક સમા પોતાના સમર્થ ગુરુ, સંતો અને શ્રદ્ધેયો તરફથી મળતી પ્રેમપ્રસાદી છે કે જે પ્રેમ અને શ્રદ્ધાથી સિંચાયેલ આધ્યાત્મિક પ્રેરણાની અભંગ યાદ આપીને અખંડ સાવધાન રાખ્યા કરે છે. પ્રેમ-શ્રદ્ધાની પ્રેરણારૂપી માતૃવત્ યાદથી મનુષ્ય કઠિન કાર્યો અતિ સરળતાથી પાર પાડી શકે છે.

વળી, આધ્યાત્મિક નામ એ આધ્યાત્મિક કલ્યાણકારી જવાબદારી સ્વીકાર્યાની યાદ છે, સંમતિ છે. આધ્યાત્મિક શૂરવીરો માટે, ગુરુસંતપ્રેમીઓ માટે અને મનુષ્યજન્મની સાર્થકતા કરવાની પ્રતિજ્ઞા પૂરી કરવા કટીબદ્ધ થયેલા ભડવીરો માટે આવી જવાબદારી અમૃતકુંભ સમાન છે; અને કાયરો માટે, વેપારવૃત્તિવાળા જીવો માટે તથા શરીરરખાઓ માટે, એટલે કે વ્યક્તિગત શરીરસુખમાં રાચનારાઓ માટે આવી જવાબદારી કાંટાળા તાજ સમાન

છે. આધ્યાત્મિક નામધારી વ્યક્તિ પોતાના અભિમાનને કમેકમે વ્યક્તિ, કુટુંબ, સમાજ, ગામ, દેશ, રાષ્ટ્ર અને દુનિયામાં ઓતપ્રોત કરતો કરતો આખરે લય કરીને મોક્ષને - આત્યંતિક સુખને પ્રાપ્ત કરી લે છે.

નામકરણદિવસ ઊજવીએ છીએ. ઊજવીને કલ્યાણકારી સંકલ્પોની યાદ દર વર્ષે તાજ કરીએ છીએ. જાહેર ઊજવણીના કારણે અનેકોને તેમાંથી પ્રેરણા મળે છે. તે જોઈને ઘણાબધાને એમ થાય છે કે આપણે પણ બહુજનહિતાય-બહુજનસુખાયનાં કાર્યો કરીને આધ્યાત્મિક નામને યોગ્ય બનીએ. જેને આધ્યાત્મિક નામ મળે છે એ સિવાય ઓમ્ પરિવારમાં બીજા કોઈ અધિકારી જ નથી એવું નથી. ઓમ્ પરિવાથી વ્યાપેલાં દેશ અને દુનિયામાં અનેક ગુપ્ત અધિકારીઓ છે. જે દિવસે ભિક્ષુઓનો આધ્યાત્મિક જન્મોત્સવ ઊજવીએ છીએ તે જ દિવસે સાથે સાથે ગુપ્ત ભિક્ષુઓનો - ગુપ્ત અધિકારીઓનો પણ આધ્યાત્મિક જન્મોત્સવ અનાયાસે જ ઊજવાઈ જાય છે. તેથી દરેક ગુરુસંતપ્રેમીઓએ, દરેક સંપ્રદાયપ્રેમીઓએ, દરેક કલ્યાણકામીઓએ તથા દરેક સદ્ભદ્રપુરુષોએ આવા ઉત્સવોમાં અચૂક હાજરી આપવી જોઈએ; તેને પોતાની ફરજ સમજવી જોઈએ. તેથી આયોજકોના ઉત્સાહમાં અભિવૃદ્ધિ થાય છે અને ગુપ્ત ભિક્ષુઓને પ્રેરણા તથા પુષ્ટિ મળે છે.

“આધ્યાત્મિક જન્મદિવસ ઉત્સવ” એ કોઈ વ્યક્તિગત ઉત્સવ નથી. જેમના નામથી એ ઉત્સવ ઊજવાય છે તેઓ તો માત્ર એક નિમિત્ત છે, તેઓ તો માત્ર આખા સિંધુનું એક બિંદુ છે, તેઓ તો માત્ર સર્વે કલ્યાણકામીઓના પ્રતિનિધિ છે. તે દિવસે તેઓનું સન્માન કરીને ભેટ-પ્રસાદીરૂપે વસ્ત્ર ઈત્યાદિ જે કાંઈ આપીએ છીએ તે તો સર્વે

અધિકારીઓના સન્માન બરાબર અને સર્વેને ભેટ આપવા બરાબર છે. તે દિવસ, એ તો, એ રીતે સમસ્ત વિશ્વના અધિકારીઓને સન્માનીને સ્વયં આપણે પોતે સંતોષવાનો અને લહાવો લેવાનો દિવસ છે.

તે દિવસ નિમિત્તે જે કોઈ યથાશક્તિ-યથામતિ પોતાના તન-મન-ધનનો, વિચાર-વાણી-વર્તનનો વ્યય કરે છે તે કર્મરાજના ચોપડામાં અચૂક જમા થાય છે. સત્કર્મોનું ફળ સુખ અને અસત્કર્મોનું ફળ દુઃખ એ ન્યાયે તે જમા થયેલ સત્કર્મો અચૂક સુખની પ્રાપ્તિ કરાવે છે. સૂક્ષ્મ સમજણના અભાવે ભલે તે અત્યારે સ્થૂળ રીતે દેખાય નહીં.

તે દિવસે જેમને આપણે સન્માનીએ છીએ તેમને નથી તો સન્માનની ઈચ્છા કે નથી તો ભિક્ષુ તરીકે ઓળખાવાની ઈચ્છા. છતાંય તેઓ પોતાના આધ્યાત્મિક આત્મપુરુષોની તૃપ્તિ અર્થે બધા જ કર્મકાંડનો સહર્ષ સ્વીકાર કરે છે. ધન્ય છે તેઓને! લોકસંગ્રહ માટે આવા પ્રસંગોની અગત્ય તેઓ જાણે છે.

ઓમ્પરમાત્માની કૃપાથી સૌ સાચા ભિક્ષુ અને સાચા આધ્યાત્મિક એટલે જે આત્મા વિષે વધુમાં વધુ જાણે છે તે.

માતા દ્વારા સ્થૂળ-ભૌતિક શરીરનો જન્મ, તે પ્રથમ જન્મ છે. ગુરુસંતોના નિઃસ્વાર્થ પ્રેમની પ્રાપ્તિ તે બીજો જન્મ છે. તે સંસ્કારજન્મ કે આધ્યાત્મિક જન્મ કહેવાય છે. સ્થૂળ શરીરના જન્મને જેટલાં વર્ષો થાય તે તેની ભૌતિક આયુ કહેવાય છે અને આધ્યાત્મિક જન્મદિવસથી આધ્યાત્મિક આયુષ્યની ગણતરી કરાય છે. આધ્યાત્મિક આયુષ્ય ચાહે એક વર્ષનું હોય કે અનેક, તે અતિ મહત્ત્વનું છે.

રોતાં રોતાં આલ્યાં જગે, સર્વે કહે વધાવીએ;
એવાં કર્મો કરીએ હવે, હસતાં હસતાં સિધાવીએ.

ગુરુજનો માટે તેમના સાચા શિષ્યો એ જ તેમની ગુપ્ત-દિવ્ય નિધિ છે; તેમ ગુપ્ત ભિક્ષુઓ, જાહેર ભિક્ષુઓની ગુપ્ત-દિવ્ય સિદ્ધિ છે. ગુપ્ત ભિક્ષુઓ, જાહેર ભિક્ષુઓના જબરજસ્ત અભંગ આધારસ્તંભો છે; તો જાહેર ભિક્ષુગણ પોતાના ખભા ઉપર સદા યશ-અપયશનો અને નિંદા-પ્રશંસાનો ભાર ઉપાડીને ગુપ્ત ભિક્ષુગણને સદા મુક્ત અને હળવા ફૂલ રાખતા વજ્રખંભો છે; બંને પ્રકારના ભિક્ષુગણ પરસ્પર પુષ્ટિદાતા અને શક્તિપ્રદાતા છે. બેમાંથી એકની ગેરહાજરી એ અપૂર્ણતા છે. બંનેના સંમિલનથી જ એક અખંડ અસ્તિત્વ ઊપસે છે.

ઉપરોક્ત બે સિવાય એક ત્રીજા પણ છે. તેમને અતિ ગુપ્ત ભિક્ષુ અથવા અતિ ગુપ્ત અધિકારી કહી શકીએ. જેમ પક્ષીગણ દૂર રહે રહે પોતાનાં ઈંડાંને પોષે છે અને સેવે છે તેમ અતિ ગુપ્ત ભિક્ષુઓ પણ બંને ભિક્ષુઓ તરફ અને સર્વે તરફ વર્તે છે. અતિ ગુપ્ત ભિક્ષુઓ તેમના નામ પ્રમાણે અતિ ગુપ્ત રહે છે. તેમની કોઈને કાંઈ ખબર પડતી નથી. તેઓ હંમેશા અનાયાસે જ, સ્વભાવથી જ અતિ ગુપ્ત રહે છે અને છતાં ઘણી મોટી અને ઘણી મહત્ત્વની જવાબદારી સંભાળે છે. ત્રણેય ભિક્ષુઓ, ત્રણેય અધિકારીઓ પોતપોતાના ક્ષેત્રમાં મહાન છે. તુલનાત્મક દ્રષ્ટિએ જોતાં ત્રણેમાંથી કોઈ નાનું કે કોઈ મોટું નથી. જેમ શરીરમાં બધાં અંગોની જરૂર છે, બધાં અંગોનું મહત્ત્વ છે તેમ ઓમ્પરિવારમાં પણ, આધ્યાત્મિક જગતમાં પણ ત્રણેયની સમાન અગત્ય છે.

ઉપરોક્ત ત્રણેમાંથી કોઈ પણ પ્રકારની જવાબદારી આપણા શિરે આવે ત્યારે તેને સહર્ષ પૂર્ણ કરવા કટીબદ્ધ રહીએ.

(પ. પૂ. ગુરુદેવ રચિત ‘કડવું અમૃત’ પુસ્તકમાંથી સાભાર.)

આરતીનું રહસ્ય

— યોગભિક્ષુ

“ઓમ્ જય જય ગુરુદેવા, પ્રભુ જય જય ગુરુદેવા,
આરતી નિત્ય ઉતારું... (૨) કરું નિશદિન સેવા;
ઓમ્ જય જય ગુરુદેવા...”

‘જય જય’ની આગળ ‘ઓમ્’ મૂક્યો છે. ઓમ્ પણ ગુરુ છે, તે પરમ ગુરુનું નામ છે તેથી આગળ ઓમ્ મૂક્યો છે. જય જય - તમારો પણ જય અને તમને

બતાવવાવાળા, સાચા સ્વરૂપે ઓળખાણ આપવાવાળા અમારા ગુરુદેવ, એમનો પણ જય. અને તમારો અને સાક્ષાત્ પરબ્રહ્મ સમાન અમારા ગુરુદેવનો જય થાય તો જ અમારો જય થાય, અમારા કુટુંબનો જય થાય, આ જગતનો જય થાય, આ વિશ્વનો જય થાય, બધાંનો જય થાય.

‘આરતી નિત્ય ઉતારું’. આરતી તો કોની ઊતરે? પરમાત્માની આરતી ઉતારવાની પરિપાટી આપણી સંસ્કૃતિમાં છે અને પરમાત્મા સ્વરૂપ ગુરુદેવની પણ આરતી ઉતારીએ છીએ. એક થાળીમાં પાંચ અથવા ત્રણ દિવેટો પ્રગટાવી અને થાળીને ઉપર-નીચે એમ ચક્કર ચક્કર ફેરવી આપણે આરતી ઉતારીએ છીએ. એ ભાઈ-બહેનો આરતી ઉપર બંને હાથની હથેળી અને આંગળા ફેરવી, પછી એને આંખે, કપાળે અને માથે અડાડે છે - આંખે, કપાળે અને માથે એ હાથથી સ્પર્શ કરે છે.

ઉપરોક્ત વાત કેટલી ગુઘ, ગહન, રહસ્યયુક્ત છે! આ કાંઈ સામાન્ય વાત નથી. એક તો આ આરતી એટલા માટે ઉતારવામાં આવે છે કે સામાન્ય મનુષ્ય કે જેની સ્થિતિ ગુરુજનોના પગમાં ભેટ મૂકવા જેવી ના હોય એ પણ ગુરુજનોને પોતાને ઘરે બોલાવી આરતી ઉતારે અને પોતે પણ ગુરુજની પધરામણી કરી શક્યો એનો સંતોષ લઈ શકે. ગુરુજનોના ચરણોમાં ભેટ મૂકવા એની પાસે ધન ના હોય તો એ તન અને મનથી આરતી ઉતારે. આરતી ઉતારવી એટલે એમના શરણમાં મસ્તક અર્પણ કરી દેવું એવો ભાવ છે. તો, આ રીતે એક અર્કિચન પણ, ગુરુદેવની પોતાના ઘરે પધરામણી કરાવી, આરતી ઉતારી સંતોષ લઈ શકે છે, સંતોષ અનુભવી શકે છે કે મેં પણ ગુરુદેવની પધરામણી કરી.

આપણી સંસ્કૃતિની પરિપાટી છે કે ગુરુદેવની આપણે ત્યાં પધરામણી કરીએ ત્યારે ગુરુદેવનો યથાશક્તિ સત્કાર કરવો પડે છે. એક સામાન્ય મહેમાન પણ આપણે ત્યાં આવે તો આપણે કોઈને શરબત, કોઈને ચા, કોઈને જમવાનું ઇત્યાદિ રીતે સત્કાર કરીએ છીએ. તો આ તો ગુરુદેવની પધરામણીની વાત છે. એમનો તો વધુમાં વધુ સત્કાર કરવાનો હોય. પરંતુ, જેની પાસે ઓછો કે વધુ સત્કાર કરવાની શક્તિ નથી, પણ ગુરુજનો તરફ અત્યંત પ્રેમ છે

એને શું પોતાના ગૃહે ગુરુદેવની પધરામણી કરવાનો હક્ક નથી? એ પણ કરે. પરંતુ એ પોતાને ઘેર પધરામણી કરે અને ગુરુદેવના પગમાં ભેટ મૂકવા એની પાસે કંઈ જ ન હોય ત્યારે એનો મનને કેટલો બધો સંકોચ થાય? એના મનને કેટલો બધો અસંતોષ થાય? તો એના માટે આપણા આચાર્યોએ આ એક સુવિધા, આ એક સગવડ કરી આપી છે. આ એક સમાધાનકારક ક્રિયા ભેટ આપી છે. તમારી પાસે કંઈ સ્થૂળ આપવાનું ના હોય તો આ રીતે ભગવાનની જેમ ગુરુદેવની આરતી ઉતારો અને તમારા ભાવને પ્રગટ કરો: ‘ગુરુદેવ, આપ અમારા માટે પરમાત્માસ્વરૂપ છો; અમારી પાસે જે કાંઈ તન-મન છે એ અમે તમને આ રીતે અર્પણ કરી રહ્યા છીએ.’

આરતી વિષેની આ એક વાત થઈ. હવે બીજી વાત. જે આરતી ઉતારીએ છીએ એ શેનું પ્રતીક છે? એમાં ત્રણ અથવા પાંચ વાટો એ પંચમહાભૂતનું પ્રતીક છે. ત્રણ ગુણો (રજસ, તમસ, અને સત્ત્વ) અને પંચમહાભૂતો (પૃથ્વી, જળ, અગ્નિ, વાયુ અને આકાશ) એ બધાંથી, જ્ઞાનરૂપી પ્રકાશ દ્વારા ઉપર નીકળી જવાનું છે. આરતી પ્રગટાવી અને એ જ્યોત પ્રજ્વલિત થઈ, જે પ્રકાશ અને અજવાળું થયું એ શાનું પ્રતીક છે? એ જ્ઞાનનું પ્રતીક છે.

આખો ઓરડો ભરીને અંધારું હોય અને એ ઘણાં વર્ષોથી બંધ હોય, ઘણાં વર્ષોથી એમાં અંધારું ભરાયેલું હોય પરંતુ એ અંધકારને દૂર કરવા માટે ફક્ત એક જ્યોત જ પૂરતી થઈ રહે. અંધારું ઘણાં વર્ષોનું છે એટલે એને દૂર કરવા માટે ઘણાં વર્ષો સુધી જ્યોત પ્રગટાવવી પડશે એવું નથી. ચાહે ને ગમે એટલાં વર્ષોનું અંધારું ઓરડામાં પડ્યું હોય અને ચાહે ને ગમે એટલા ઓરડા ભરીને અંધારું હોય, પણ જ્યાં એક જ્યોત પ્રગટે ત્યાં જ અંધારું ગાયબ.

એમ સાધકોમાં, વ્યક્તિઓમાં, મનુષ્યોમાં, અજ્ઞાની જીવોમાં અંધકારરૂપી અજ્ઞાન ભરેલું છે. એ ચાહે ગમે તેટલા મહિનાનું, ગમે તેટલાં વર્ષોનું ગમે તેટલા જન્મોનું હોય પણ ગુરુદેવ પાસેથી જે ઘડીએ જ્ઞાનની પ્રાપ્તિ થાય છે, જ્ઞાનરૂપી પ્રકાશની પ્રાપ્તિ થાય છે કે તાબડતોડ અજ્ઞાનરૂપી અંધારું નાસી જાય છે.

તો, આરતીની જ્યોત પ્રગટાવવી એ ત્રિગુણ અને પંચમહાભૂતની ઉપર નીકળી જવાનું પ્રતીક છે; ત્રિગુણ અને પંચમહાભૂતથી પર જવાનો બોધ આપણને આમાંથી મળે છે. જ્યારે સાચા જ્ઞાનની પ્રાપ્તિ થાય છે ત્યારે આ ત્રિગુણનો મોહ, આ પંચમહાભૂતની માયા છૂટી જાય છે. ચાહે આપણું પોતાનું પંચમહાભૂતનું શરીર હોય કે ચાહે આપણી રૂપાળી પત્નીનું પંચમહાભૂતનું શરીર હોય કે ચાહે જગતનું કોઈ પણ અતિ સ્વરૂપવાન નામરૂપાત્મક પંચમહાભૂતનું શરીર હોય, તે તમામમાંથી માયા અને મોહ ટળી જાય છે — ક્યારે ? જ્યારે ગુરુજનો પાસેથી જ્ઞાનની પ્રાપ્તિ થાય છે ત્યારે.

મનુષ્ય દરેકમાં ત્રિગુણ અને પંચમહાભૂતને બદલે ક્યાંય યૌવન તો ક્યાંક બુઢાપો, ક્યાંક રોગ, તો ક્યાંક ભોગ જ દેખાય છે; પછી ચાહે માતાનું શરીર હોય કે પિતાનું, ચાહે પત્નીનું શરીર હોય કે મિત્રનું, ચાહે ગુરુજનોનું શરીર હોય કે મહાત્માનું કે ચાહે પોતાનું શરીર હોય. પરંતુ, જ્યારે ગુરુદેવ દ્વારા તેને જ્ઞાન પ્રાપ્ત થાય છે ત્યારે એ જ્ઞાનરૂપી પ્રકાશથી તેને ઉપરોક્ત બધામાં ત્રિગુણ અને પંચમહાભૂત દેખાવા લાગે છે. તો આરતીનું આ કેટલું મોટું રહસ્ય છે !

આરતી પ્રગટાવી. ત્યારબાદ એનાથી ગુરુદેવની આરતી ઉતારી. જે ભાઈ-બહેનો બેઠાં હોય તેમણે આરતીને નમન કર્યા અને જ્યોતનો પોતાના હાથથી સાધારણ સ્પર્શ કરી બંને હથેળીઓને, બંને હાથનાં આંગળાંને આંખે અડાડ્યાં. આંખોને, કપાળને, માથાને એ જ્યોતનો હાથ દ્વારા સ્પર્શ કરાવ્યો. તો એ કઈ વિધિ થઈ ? અને એ વિધિ શા માટે ?

એ વિધિ દ્વારા ગુરુજનોમાં રહેલી ચેતનાને, આરતીમાં પ્રગટાવેલી જ્યોતમાં લઈ ત્યાંથી પોતાના હાથ ઉપર, કપાળ ઉપર અને માથા ઉપર લઈ જવાની. ગુરુજનોની ચેતનાને, ગુરુજનોની શક્તિને પોતાનામાં લેવાની આ અતિ ગુહ્ય અને રહસ્યમય પદ્ધતિ છે. ગુરુજનોના શરીરના અણુએ અણુમાંથી, શક્તિનો ધોધ બહાર ધસમસતો હોય છે. સામાન્ય મનુષ્યોના શરીરમાંથી એની આંતરચેતનાનો પ્રવાહ એના શરીરની બહાર બાર આંગળ સુધી પ્રસરેલો હોય છે, પણ ગુરુજનો અને યોગીજનોના શરીરમાંથી તો એ પ્રવાહનું વર્તુળ

ઘણે દૂર સુધી પ્રસરીને અનંત જીવોને પ્રભાવિત કરતું હોય છે. જેમ આ ગૌમુખમાંથી - કેદારેશ્વર મહાદેવના મંદિરમાં જે પ્રાકૃતિક ગૌમુખ છે તેમાંથી - ચોવીસ કલાક અને ત્રણસો પાંસઠ દિવસ સતત પાણીનો ધોધ વહી રહ્યો છે તેમ, ગુરુજનોના એક એક અંગમાંથી, એકએક રૂંવાડામાંથી એમની ચેતના, એમની શક્તિ, એમની તપશ્ચર્યા બહાર ધસમસતી હોય છે. એના સંપર્કમાં જે આવે એને એટલી ઘડી માટે તો અવશ્ય બદલી નાખે. એનું ગજું નહીં, એની તાકાત નહીં કે એ ધસમસતા પ્રવાહના સંપર્કમાં આવીને પોતે થોડો પલટાય નહીં. એ ઘડીએ પલટાઈ જ જાય અને સાચો જિજ્ઞાસુ હોય તો કાયમ માટે પલટાઈ જાય. સામાન્ય જિજ્ઞાસુ હોય તો જેટલી ઘડી એ વર્તુળમાં રહે એટલી ઘડી એના સ્વભાવમાં પરિવર્તન આવી જાય અને વર્તુળમાંથી બહાર નીકળે ત્યારે પાછો મૂળ સ્વભાવમાં આવી જાય.

તો આમ, ગુરુજનોની ચેતના એમની આસપાસ વર્તુળાકારે ઘણે દૂર સુધી ફરતી હોય છે. એ ચેતનામાં જ ત્રણ કે પાંચ વાર પ્રગટાવેલી આરતીની થાળી આપણે ગોળ ગોળ ફેરવતા હોઈએ છીએ. આપણે આરતી કેવી રીતે ઉતારીએ છીએ ? થાળીમાં આરતી પ્રગટાવી, એ થાળીને બે હાથમાં લઈ, ગુરુજનોની સન્મુખ ઊભા રહી તેમના મસ્તકથી પગ સુધી અને પગથી માથા સુધી એમ ઉપરનીચે વર્તુળાકારે ફેરવતા હોઈએ છીએ. આ ક્રિયા દરમિયાન આરતીની જ્યોતમાં ગુરુદેવના શરીરમાંથી જે ચેતનાની જ્યોત નીકળતી હતી તે ભળે છે. આરતી એટલા માટે ઉતારવાની છે.

આજ સુધી આ વાત તમે સાંભળી નહીં હોય, હવે પછી પણ આ વાત તમે સાંભળશો નહીં. તમામ શાસ્ત્રોનાં પોથાં ઊથલાવી નાખશો તોપણ આ વાત તમને જાણવા મળશે નહીં. ફક્ત ગુરુજનો પાસેથી જ આવી વાતો સાંભળવા મળે છે. તેથી જ ગુરુજનોની મહત્તા છે.

તો આમ, એ જે આરતીની પ્રગટેલી જ્યોત, એ જ્યોતમાં ગુરુજનોના શરીરમાંથી જે ચેતનાની, જે શક્તિની જ્યોત નીકળતી હતી તે આવી. પરંતુ એ જ્યોતરૂપી ચેતના, શક્તિ ગુરુજનોમાં કેવી રીતે ઉત્પન્ન થતી રહે છે? એ પણ અતિ ગહન વિષય છે.

ગુરુજનોમાં રહેલી એ ચેતના, એમની એ શક્તિ એ એમનાં ઘણાં ઘણાં વર્ષોની તપશ્ચર્યા, ત્યાગ, બ્રહ્મચર્ય, સંયમ, ઈત્યાદિનું પરિણામ છે. ઉપરોક્ત સાધના દ્વારા તેમના શરીરમાંના વીર્યનું ઓજ બને છે. એ વીર્યનું બનેલું ઓજ આખા શરીરમાં ફેલાઈ, એ ઓજનું પણ સૂક્ષ્માતિસૂક્ષ્મ સ્વરૂપ પ્રાણ બને છે. એ પ્રાણનું સૂક્ષ્માતિસૂક્ષ્મ એવી ચેતનામાં રૂપાંતર થાય છે. ગુરુજનો-યોગીજનોની નિયમિત સાધનાના કારણે તેમના શરીરમાં ઘણી બધી ચેતના એકઠી થવા લાગે છે. ત્યાર બાદ એક સમય એવો આવે છે કે તેમના શરીરમાંની ચેતના ઊભરાવા લાગે છે-ઓવરફ્લો થાય છે, જેના પરિણામે ગુરુજનોના રૂંવાડે-રૂંવાડેથી એ ચેતના બહાર નીકળવા લાગે છે. એ જ્યોતને અધિકારીઓએ પોતાનામાં ખેંચી લીધી, અમુક આરતીની જ્યોતિમાં ભળી ગઈ. બાકીની સમષ્ટિ ચેતનામાં વિલીન થઈ જાય છે. ચેતનાને, ચાલુ પ્રકાશને તો ચર્મચક્ષુ જોઈ શકે, પરંતુ ચેતનારૂપી પ્રકાશને ચર્મચક્ષુ જોઈ શકતાં નથી. એ જ્યોત તો કેવળ જ્ઞાન આપે છે, બુદ્ધિ આપે છે. એ જ્યોત ઉષ્ણ નથી, શીતળ છે.

ચેતનાની જ્યોત અને આરતીની જ્યોત સજાતીય છે. તેથી ગુરુજનોમાં શરીરમાંથી બહાર ધસમસતો શક્તિનો જે પ્રવાહ તેનો આરતીનાં જ્યોતકિરણોમાં અમુક અંશે સંગ્રહ થઈ જાય છે, એ જ્યોત ઉપર આપણે હાથ રાખ્યો તો ગુરુજનોની ચેતના આરતીની જ્યોતના માધ્યમ દ્વારા આપણી હથેળીમાં આવી અને બે હથેળીઓ દ્વારા સીધેસીધી આંખોમાં, કપાળમાં અને બ્રહ્મરંધ્રમાં પ્રવેશાવી દીધી.

ઉપરોક્ત ક્રિયાની સંભાવના ત્યારે જ હોય છે કે જ્યારે ગુરુજનો પૂર્ણ શક્તિશાળી હોય. નહીં તો, જ્યાં શક્તિ-ચેતના શરીરની બહાર દૂર સુધી પ્રવાહિત ના થતી હોય તો એ આરતીની જ્યોતમાં આવે જ ક્યાંથી? અને આરતીની જ્યોતમાં ના આવે તો આપણા હાથમાં આવે ક્યાંથી?

અસલમાં જે ગુરુજનો હતા, જે આવા શક્તિશાળી હતા એમની જ સમાજમાં ગુરુજનો તરીકે ગણતરી થતી હતી. અને તેથી જ્યારે પણ ગુરુજનો આવે ત્યારે સર્વે એમની આરતી ઉતારીને એમની ચેતનાનો લાભ લેતા અને પોતાની અંદર અનંત જન્મોના અજ્ઞાનરૂપી જે અંધારાં ઠાંસીઠાંસીને ભરેલાં

હતાં એને ઉલેચવાનો પ્રયત્ન કરતા. ગરીબમાં ગરીબ, તવંગરમાં તવંગર, અભણમાં અભણ અને જ્ઞાની-અજ્ઞાની;- તમામે તમામ સ્ત્રીપુરુષો આ રીતે ગુરુજનો પાસેથી મળતી શક્તિ ભેટ, ચેતનાની બક્ષિશ સહજભાવે પ્રાપ્ત કરી લેતા.

આજે આ નવું રહસ્ય આપની પાસે ખોલ્યું છે, જેથી તમને સૌને ખ્યાલ આવશે કે, ગુરુજનોની આરતી આપણે શા માટે ઉતારીએ છીએ. આજ સુધી તો એક જડ રિવાજ તરીકે આપણે તે વિધિ કરતા હતા, પણ હવે ખબર પડી કે આરતીની શી મહત્તા છે. ગુરુદેવની આરતી આપણે ઉતારીએ એમાં કોને લાભ છે? ગુરુદેવ ક્યાં ઈચ્છે છે કે, મારી આરતી ઉતારો અને ઘણીવાર આરતી ઉતારનારાઓ એવી જડ પ્રકૃતિના હોય છે, એવા બેભાનપણે આરતી ઉતારતા હોય છે કે કાળો ઉનાળો હોય, વૈશાખ મહિનાનો ધોમ ધખતો હોય, ખરા બપોરે એમના ઘરે ગયા હોઈએ ત્યારે તેઓ આરતી ઉતારવા માંડે. તે એવો જડ માણસ હોય, એને ખબર ના પડે કે થોડા દૂર ઊભા રહીએ. જો અમારા જેવા કોઈ પંચકેશવાળા હોય તો એકાદ-બે બાલ પણ એમની આરતીમાં સ્વાહા થઈ જાય. એટલો તાપ લાગતો હોય, ગરમીમાં રહેવાતું ન હોય અને બાજુમાં સળવળાટ કરતી પાંચ વાટ સળગતી હોય એની ગરમી લાગતી હોય. સભાજનો તો દૂર બેઠા હોય પરંતુ ગુરુજનોની પાસે, વધુમાં વધુ નજીક આરતી ફરતી હોય. ઘડીમાં આંખે તાપ લાગે, ઘડીમાં નાકે તાપ લાગે. ગુરુજનો કંઈ આપણા ફૂલહારને કે આપણા કોઈ સત્કારને કે આપણી આરતીને કે આપણી ભેટને નથી ઈચ્છતા. પરંતુ, આ જે કાંઈ પણ કરીએ છીએ એ આપણે આપણા માટે કરતા હોઈએ છીએ.

આરતીની આટલી બધી મહત્તા છે, તો ગુરુજનોની જ્યારે જ્યારે આપણે ત્યાં પધરામણી કરાવીએ અથવા તો જ્યારે જ્યારે ગુરુજનોનું આપણે ત્યાં આવવાનું થાય ત્યારે ત્યારે આરતીનો મોકો ચૂકવો ના જોઈએ. જો એમાં ગુરુજનોની સ્વીકૃતિ હોય અને એમને અગવડ ના પડે તો. આરતી ઉતારવાની આપણી ઈચ્છા હોય, પરંતુ ગુરુજનોને સહજ કંટાળો આવે અને આરતી માટે આનાકાની કરે તો એ વાતને પડતી મૂકવી જોઈએ. પરંતુ એમની સ્વીકૃતિ હોય તો

આરતીનો લાભ જરૂર લેવો જોઈએ અને આરતી ઉતારતી વખતે પણ આરતી ઉતારનારે ખૂબ સાવધ રહેવું જોઈએ. ગુરુજનોથી થોડા દૂર ઊભા રહીને તાલબદ્ધ રીતે આરતીની થાળી ફેરવવી જોઈએ. આની પાછળ ઘણું મોટું વિજ્ઞાન છે. આરતીની થાળી જો એક્સરખી રીતે અને પદ્ધતિસર ફરે તો, ગુરુજનોના શરીરમાંથી વર્તુળાકારે બહાર નીકળતી ચેતના વર્તુળાકારે ફરતી થાળીની જ્યોતમાં સારી રીતે ભળી જાય.

ગુરુદેવ જ્યારે 'ચેતન' હોય ત્યારે આ શક્ય બને. જડ મૂર્તિમાં તો શક્તિ ક્યાં હતી? જડ મૂર્તિમાં તો આપણે આપણી ભાવના ઉઠાવવાની છે. ચાહે લાકડાની મૂર્તિ હોય કે પથ્થરની મૂર્તિ હોય કે કાગળની મૂર્તિ હોય; તો એમાં તો ચેતના છે નહીં. જડ મૂર્તિની આરતી ઉતારીએ તો આરતીમાં એની ચેતનાની શક્તિ (એમનાં તપ, ત્યાગ ઇત્યાદિ) આવવાની નથી. એ વખતે તો આપણે આપણી ભાવના ઉઠાવવાની છે, ભાવનાથી પ્રાણને સતેજ કરવાનો છે. જડ મૂર્તિની આરતી ઉતારવાથી આપણામાં ચેતના આવી શકતી

નથી. જે ગુરુજનો ચેતન (શરીરવાળા) હોય અને જેમનામાં તપ અને ત્યાગનો નિધિ-ભંડાર ભરેલો હોય તો તેમનામાંથી શક્તિ બહાર આવે.

આપણે આપણું ગુજરાન ચાલે એટલું જ જો કમાઈએ તો આપણે કોને મદદ કરી શકીએ? તો આપણે જ બીજાની આશા કરતા હોઈએ. પણ, ભગવાનની દયા થાય અને આપણે હજાર રૂપિયાના ખર્ચની સામે મહિને-દિવસે બે હજાર કમાઈ લેતા હોઈએ તો આડોસી પાડોશીને, કુટુંબને, ભાઈબહેનોને યથાશક્તિ-યથામતિ મદદ કરી શકીએ. વળી, હજારનો ખર્ચ હોય અને પચાસ હજાર કમાતા હોઈએ તો સગાંવહાલાં, મિત્રપરિવાર ઉપરાંત કોઈને પણ આપણે મદદ કરી શકીએ. આમ, આપણે જેટલી આવશ્યકતા છે એનાથી ઘણું કમાઈ લેતા, પ્રાપ્ત કરી લેતા હોઈએ તો બીજાને એનો લાભ મળે. એમ આ ચેતનાશક્તિની વાત પણ એવી છે.

પ્રથમ તો એ શરીરધારી જીવતાં-જાગતાં હોવાં જોઈએ.

(પ.પૂ. ગુરુદેવચિત 'ગુરુમહિમા' પુસ્તકમાંથી સાભાર)

પૂ. શ્રી ગુરુદેવની કલ્યાણકારી શીખ

સંકલન - શશિકાંત પટેલ

સત્ય-ધર્મ ગુરુદેવની જય. સત્ય અને ધર્મ એ જ આપણા ગુરુદેવ અને એમની જય, તો જ આપણી જય.

પ.પૂ. ગુરુદેવ શ્રી યોગભિક્ષુજી મહારાજ સૌનું કલ્યાણ કરવા અવિરત પુરુષાર્થ કરી રહ્યા છે. મનુષ્યજન્મે મોક્ષરૂપી મુખ્ય ધ્યેયને પ્રાપ્ત કરી મનુષ્યજન્મ સાર્થક કરવાનો છે. એ સનાતન સત્યને સમજાવવાની કૃપા સતત વરસાવી રહ્યા છે. પૂજ્યશ્રી આ વાતને સચોટ રીતે સમજાવવા માટે, અનેક વિભૂતિઓએ તે માટે જે કાંઈ કહ્યું છે તેના અવતરણો આપણી સમક્ષ અવારનવાર રજૂ કરતા હોય છે. તો, આવાં થોડાં અવતરણોને સરળ ગુજરાતી ભાષામાં નીચે મુજબ રજૂ કરવાનો નમ્ર પ્રયત્ન ગુરુકૃપાએ કરવામાં આવ્યો છે.

ધીરજવાન ધીરજ થકી પહોંચે ધ્યેય સમીપ;
અધીરિયો ભટક્યા કરે, ન આગળ વધે લગીર.

પ્રભુથી કરો પ્રેમ જો, ભૌતિક સુખ પમાય;
ભક્તથી કરો પ્રેમ તો, મેળ પ્રભુનો થાય.

પ્રભુ એટલું આપજે, પરિવારનું પાલન થાય;
આવે અતિથિ આંગણે, ભૂખ્યો કદી ન જાય.

નસીબ બિચારુ રાંક છે, જો પુરુષાર્થ તેમાં ના ભળે;
પુરુષાર્થનો જો સાથ મળે, તો નસીબ સદા હસતું રહે.

ગુરુજનોએ આપી શીખ, કેમ પમાય ફળ ઈચ્છિત ?
લાંબો સમય અને વળી નિત્ય, પ્રેમે પ્રયાસ થકી નિશ્ચિત.

ગુરુ શિષ્યને શીખવે, સહેલી સતકર્મોની રીત;
પ્રભુ ભજનમાં રહો લીન, જમાડો ભૂખ્યાને નિત.

હોમાય ધી જો અગ્નિમાં તો અગ્નિ પ્રજ્વલિત થાય વધુ;
પ્રજ્વલિત અગ્નિ ઠારવા, બંધ કરવું ધી હોમવું.

વિષયો ભોગવવા થકી, જાગે અધિક વાસના;
રહે ના તૃષ્ણા જીવનમાં વિષયોથી અળગા થતાં.

તપે ધાતુ અગ્નિમાં ખૂબ, શુદ્ધ તેથી તે થાય છે;
પ્રાણાયામ કરવા થકી, નાડીઓ વિશુદ્ધ થાય છે.

જન્મ મળ્યો છે મનુષ્યનો, સાર્થક તે કરવો જ છે;
તપી સત્કર્મો થકી, મોક્ષ અચૂક પામવો જ છે.

ફરી રહી છે કાળની ઘંટી, પડ છે તેનાં દિન ને રાત;
તેમાં પિસાતા સૌને જોઈ, સંતો રોવે દિન ને રાત.

કરાય વિષયો કેરો ત્યાગ, પણ તેમાં ભેદ જણાય;
પહેલો છે સમજણથી ત્યાગ, બીજો મજબૂરીથી થાય.

સમીપ છીએ વધુ આપણે, પોતાના વિચારોથી;
ઉત્થાન-પતન પામીએ, જેવી મતિ તેવી ગતિ.

જન્મ મળ્યો છે મનુષ્યનો, સૌથી રાખો પ્રેમ;
ભાવ જાગેના મોહનો, ના રહે કોઈથી વેર.

પ્રભુ જગતનો તાત છે, તેનો તાત ન કોઈ;
જેનો કોઈ તાત છે, તે પ્રભુ ના હોય.

મીઠી છે શીખ આપવી, જીવવું તેવું કઠિન હોઈ;
જેવું કહે ને તેવું જીવે, તેવા જગમાં વીરલા કોઈ.

સંસારનાં જે સુખ બધાં, તેમાં સૌ ચકચૂર ભાસતા;
સમજુ ભાળે છે સુખ સઘળાં, અંતે દુઃખને આપતાં.

પૂ. શ્રી ગુરુદેવનો ‘જીવનસંદેશ’

— રમેશભાઈ પાઠક

આપણા રાષ્ટ્રપિતા પૂ. ગાંધીબાપુએ તેમની આત્મકથા ‘સત્યના પ્રયોગો’ પુસ્તકમાં લખ્યું છે કે, “મારું જીવન એ જ મારો સંદેશ.”

એમ આપણા પ્રાતઃસ્મરણીય ગુરુદેવ પૂ. શ્રી યોગભિશુજી મહારાજનું એક સૂત્ર ‘રુતમ્ભરા’માં વાંચવા મળ્યું કે,

‘તમે સૌ વર્ષોથી અમારું જીવન જુઓ છો,
છતાંય અમને અમારો ‘સંદેશ પૂછો છો ?’

કોઈ પણ મહાપુરુષનાં આચારવિચાર, નીતિ-નિયમ, આહારવિહાર, વાણી-વ્યવહાર, સ્વભાવ અનેકાર્ય ઉપરથી જીવનનો નિર્દેશ થાય છે. વાણી, પ્રવચન વડે મળતા બોધ કરતાં તેમના જીવનદર્શનથી મળતો બોધ મન, હૃદયમાં સહજતાથી ઊતરી જાય છે.

આપણા પરમ શ્રદ્ધેય પૂ. ગુરુજીના જીવનમાંથી શો સંદેશો મળે છે એ ગુરુજીના સાનિધ્યમાં, — નજદીક રહેતા કે સતત સંપર્કમાં રહેનાર, પૂ. શ્રીની સેવાનો લાભ મેળવનાર પૂ. શ્રીનો જીવનસંદેશ સારી રીતે પામી શકે.

હું આમ તો પૂ. ગુરુજીથી દૂર છું, છતાં મને લાગે છે કે, હું તેમનાથી નજદીક છું. ક્યારેક, ક્યારેક ‘ધર્મમેઘ’માં

દર્શનનો લાભ મળ્યો છે ત્યારે તેમનાં પ્રેમ અને લાગણીની અનુભૂતિ થયેલ છે. ઓમ્પરિવારના ‘ગુરુપૂર્ણિમા’, ‘ઓમ્જયંતી’ના ઉત્સવપ્રસંગોનો લાભ મળેલ છે. છેલ્લાં ૩૧ વર્ષથી ગુરુપૂર્ણિમા પ્રસંગે આવું છું. કાર્યક્રમમાં ગુરુજી પધારે, આસન ગ્રહણ કરે, ચોતરફ નજર ફેરવે અને પૂ. શ્રી બોલે : હળવદથી રમેશભાઈ આવ્યા છે ? અને એ જ સમયે હળવદથી ત્યાં પહોંચેલ અમારા લોકોના પગ કાર્યક્રમના હોલમાં પડે. અમને જોઈને આનંદિત થાય. ‘વહેલા આવી જતા હો તો’ કહી મીઠો ઠપકો પણ આપે. કાર્યક્રમમાં બહારગામથી, સ્થાનિકમાંથી કોણ આવ્યું છે, નથી આવ્યું, કોણ શું કરે છે, વિચારે છે એ બધી નોંધ પૂ. શ્રીના માનસમાં લેવાઈ જાય પછી કાર્યક્રમમય બની જાય.

પૂ. ગુરુજીના જીવનમાંથી નીતરતો ‘સંદેશ’, મારી સમજ અનુસાર કાંઈક અંશે જે કાંઈ પ્રાપ્ત કરી શક્યો છું, સમજી શક્યો છું તે નમ્ર ભાવે રજૂ કરું છું.

૧. સાદું અને સરળ જીવન જીવો, વહેમ અને અંધશ્રદ્ધાથી દૂર રહો.

૨. જે કાંઈ કાર્ય કરો તે ચોક્કસાઈપૂર્વક, વ્યવસ્થિત કરો.

૩. શુદ્ધ, સ્પષ્ટ, આરોહઅવરોહ સાથે ભાવવાહી વાંચન કરાય.
૪. જરૂર કરતાં વધુ વસ્તુઓનો સંગ્રહ ન કરાય. કરકસર કરતાં શીખો, લોભ નહીં.
૫. એક હાથે લ્યો, તો બીજા હાથે આપો. ત્યાગની ભાવના રાખો.
૬. ભોજન શાંતિપૂર્વક ચાવી ચાવીને કરવું. ભોજન સામગ્રીનો સ્વાદ માણવો. આરોગ્ય જળવાય એવું અને એટલું જ જમવું. ભોજન ભજન માટે કરવાનું છે.
૭. બહારથી ભલે કઠોર જણાઓ પણ હૃદય કોમળ હોવું જોઈએ.
૮. દીર્ઘ દષ્ટિ રાખો, સાચી સમજ કેળવો.
૯. બેસતાં, ઊઠતાં, ચાલતાં સાવધાની રાખવી.
૧૦. શરીર અંગે સતત જાગૃત રહો, આયુર્વેદ, નેચરોપથી અજમાવો.
૧૧. આગ્રહી બનો, દુરાગ્રહી ન બનો. આપણો આગ્રહ દુરાગ્રહ ન બની જાય તે જોવું.
૧૨. સૂક્ષ્મ અને બારીક નિરીક્ષણ-અવલોકન કરો.
૧૩. પોતે જ પોતાના ડોક્ટર બનો.
૧૪. નાનાં મોટાં કામ જાતે કરો. કાર્યમાં પારંગત બનો. અષ્ટાંગયોગ સમજો.
૧૫. ઓછું બોલો, જરૂર પૂરતું બોલો અને એટલું મૌન પાળો.
૧૬. શ્રોતાઓ સમજી શકે તેમ સ્પષ્ટ, મુદાસર વક્તવ્ય આપો. પેંથી એ પાડી સમજ આપો, સ્પષ્ટવક્તા બનો.
૧૭. ભલે કડવું લાગે, પણ સત્ય બોલો, કડવું અમૃત બની જશે.
૧૮. બ્રહ્મચર્યનું પાલન કરો, બીજની માવજત કરો.
૧૯. એક રૂમમાં બેસીને ભજન, સાધન અને મોટાં કાર્યો થઈ શકે છે. આશ્રમો કરવાની જરૂર નથી. આશ્રમની પાછળ શું હાલત થાય તે કાંઈ કહી ન શકાય.
૨૦. કલ્યાણ માર્ગે આગળ વધો. જીવનના અંતિમ 'લક્ષ્ય' મોક્ષને પ્રાધાન્ય આપો.
૨૧. સત્સાહિત્યનો પ્રચાર પ્રસાર કરવો જોઈએ.
૨૨. ટ્રસ્ટી વિશ્વાસુ હોવો જોઈએ. લઘુતમ કે ગુરુતાગ્રંથિથી ન પીડાઓ.
૨૩. કુરિવાજો-ખોટા ખર્ચથી બચો. સંકલ્પ બળ કેળવો.
૨૪. સિદ્ધિઓનું પ્રદર્શન ન કરાય. જ્ઞાનની પરબ બાંધો.
૨૫. જીવનને શિસ્ત બનાવો. અનુશાસન અપનાવો.
૨૬. ખૂબ સારું વાંચો, વિચારો અને વ્યક્ત કરો.
૨૭. ફોનમાં ધીમું, ઓછું બોલો, વધુ સાંભળો.
૨૮. જીવન સફેદ વસ્તુ જેવું છે. ક્યાંક ડાઘ ન પડી જાય તેની કાળજી રાખો.
૨૯. જીભ ઉપર કાબૂ રાખો, સારા જિજ્ઞાસુ મુમુક્ષુ બનો.
૩૦. પ્રણવ અને ગાયત્રીના જપ કરો.
૩૧. વાદ, વિવાદ કે વિતંડાવાદથી દૂર રહો.
- પૂ. ગુરુદેવની જીવનરીતિમાંથી વ્યક્ત થતો સંદેશ અત્યંત પ્રેરણાદાયી છે. માણસોને પોતાનું જીવનકવન, જ્ઞાન, અભ્યાસ, કર્મ-ધર્મ, સેવા, સ્વભાવ મહાન બનાવે છે. સત્ય-ધર્મ ગુરુદેવકી જય, સત્ય અને ધર્મ આપણા ગુરુદેવ છે.
- અસ્તુ. જયનારાયણ

સ્વાધ્યાય-સત્સંગ કાર્યક્રમ-મણિનગર

સ્થળ : પ્રફુલ્લભાઈ યાજ્ઞિક, મણિનગર-તા. ૨૯-૫-૨૦૧૧

— ભાવેશ રાવલ

પ.પૂ. ગુરુદેવના આશીર્વાચન

સત્ય-ધર્મ ગુરુદેવની જય. સત્ય અને ધર્મ એ જ આપણા ગુરુદેવ અને એમની જય, તો જ આપણી જય. સૌને વંદન-અભિનંદન-આશિષ.

આજનો આ રૂડો દિવસ લેખેમેં સોઈ ઘડી બાકી કે

દિન બાદ. ભગવાનનું ભજન થાય એ ઘડી ઊંચી, બાકીના બધા દિવસો બાદ. આજના આ રૂડા દિવસે આપણે ભજનનો લાભ લઈ રહ્યા છીએ. ભૂખ્યે ભજન ન હોય ગોપાલા, યેહ લો કંઠી યેહ લો માલા. બુદ્ધ પાસે એના અનુયાયીઓ એક માણસને લઈને આવ્યા ને બુદ્ધ પાસે ફરિયાદ કરવા માંડ્યા કે

આને કહીએ છીએ કે તું બોલ : ‘ધમ્મમ્ શરણં ગચ્છામિ-ધમ્મમ્ શરણં ગચ્છામિ’. ખૂબ કહ્યું, પણ એ બોલતો નથી. તો પછી બુદ્ધે એ માણસ સામે જોયું. તેના પેટ સામે તો જુઓ, એનું પેટ ને વાંસો બંને ચોંટી ગયાં છે, છ-સાત દિવસનો એ ભૂખ્યો છે. જ્યાં સુધી ભૂખ હોય ત્યાં સુધી ‘ધમ્મમ્ શરણં ગચ્છામિ-ધમ્મમ્ શરણં ગચ્છામિ’ એ કાંઈ થઈ ના શકે. તો પહેલાં તમે તેની ભૂખ ટાળો-એને જમાડો, તમારી સાથે રાખો એક-બે દિવસ એને ઠીક થશે, પછી તમને બધાને જોઈને એ એની મેળે બોલશે. તમારે કહેવું નહીં પડે. ભોજનની આવી ઊંચી કિંમત છે, તો ભજનની કિંમત કેટલી હોવી જોઈએ ? કારણ કે ભજન માટે ભોજન કરવાનું છે. ઉપવાસ હોય તો ભજન થઈ શકે, ઈન્દ્રિયો એમાં જ લવલીન રહે, ખાવામાં-ભોજનમાં લાગેલી રહે, ને વધુ ઉપવાસ હોય તો કેટલીક ઈન્દ્રિયો તો કામ જ ન કરે. એટલે આવા મજાના સરસ કાર્યક્રમો હોય, ભોજનની પણ વ્યવસ્થા રાખી હોય તો ભજન થાય કે ભજન કરી ને તમે ભોજન-પ્રસાદ પણ લ્યો. અને એક વાત પર ખાસ ધ્યાન એ દોરવાનું છે કે, આ આપણા મણિનગરના સત્સંગી ભાઈઓ અને બહેનોએ એવો વિચાર કર્યો કે દરમહિનાના છેલ્લા રવિવારે કોઈ એક ભક્તને ત્યાં સત્સંગ-સ્વાધ્યાય રાખવો, જેથી સારો પ્રચાર થાય, સત્સાહિત્યનો પ્રચાર થાય, લોકકલ્યાણનો પ્રચાર થાય જે આપણા કેન્દ્રમાં અઠવાડિયે એક વખત મળીએ છીએ ને જે કાર્ય થાય છે તેના કરતાં ઘણું વધારે પ્રમાણમાં થઈ શકે. એટલે બહુ ઈચ્છનીય કાર્યક્રમ છે પણ એમાં એક ધ્યાન રાખવાનું છે કે આ જે ભોજનની વાત આપણે કરી એ આટલું મહત્ત્વનું છે. ભૂખ્યે ભજન નો હોય ગોપાલા, યેહ લો કંઠી યેહ લો માલા. બધું ફેંકી દીધું, એની મહત્તા ઘણી છે. પણ, આપણે અમુક ભાઈએ ભોજનનો કાર્યક્રમ રાખ્યો’તો અને હવે આપણે નહીં રાખીએ તો, ખરાબ લાગશે, આપણી ઈચ્છા નથી, આપણી સ્થિતિ નથી, ગમે તે કારણ પણ આપણે નથી રાખવો એમ આપણા મનમાં સંકોચ થાય. એ સંકોચ ન થવો જોઈએ. આ સ્વાધ્યાયમાં ભજન એ મુખ્ય છે, ભોજન એ ગૌણ છે. માટે જેની જેની પણ ઈચ્છા હોય તેમણે આ ભોજનનો કાર્યક્રમ સાથે રાખવાની જરૂરત છે તેમ માની નહીં લેવાનું. પેલી ચાલુ પ્રસાદી આપીએ. શિંગ-સાકરિયા-એ પણ પ્રસાદી. એને

આપણે પ્રસાદી કહીએ છીએ. ભોજનને આપણે પ્રસાદ કહીએ છીએ. એટલે આ વાત તમારા સૌના લક્ષ ઉપર લાવવાની હતી કે આ બાબતે કાંઈ મનમાં શંકા રાખવાની નહીં અને નિઃસંકોચપણે પોતાની ઈચ્છા પૂરી કરવી. કાર્યક્રમ સારો છે, ભગવાન મહેરબાન છે તેથી સૌ લાભ લઈ રહ્યાં છીએ, બાકી તો બારે માસ ને ચોવીસ કલાક ગાડા નીચે કૂતરું ને મારા માથે ભાર એ પ્રમાણે આપણે જીવન જીવી રહ્યાં છીએ. કબીર કહે કમાલકો દો બાતાં શીખ લે, કર સાહેબ કી બંદગી ઓર ભૂખે કો અન્ન દે. કબીર જેવા સંતે પણ આ રીતે ભજનનો જ મહિમા ગાયો છે, કર સાહેબકી બંદગી-ભગવાનની બંદગી કર ભજન કર અને એટલા માટે ભોજન કર, અને કરાવ ઓર ભૂખે કો અન્ન દે. જેને આપણે જમાડીએ છીએ એ ભૂખ્યા હોય એ જ ખાવાના અને જેણે ખાધું હોય એ કોણ-કેવો છે એની સાથે કોઈ નિસબત નથી. એ ભૂખ્યો છે, બીજી કોઈ વાત નથી. ગરીબ છે કે પૈસાદાર છે, ભણેલો છે કે અભણ છે, પાપી છે કે પુણ્યશાળી છે, સારો છે કે ખરાબ છે એની સાથે કોઈ નિસબત નથી - એ ભૂખ્યો છે, એ વખતે એ ભૂખ્યો છે એ ભૂખ્યાને આપણે જમાડીએ છીએ અને જમનાર ભૂખ્યા જ હોય તો જ જમી શકે. જમીને ઊઠેલો હોય અને એને ફરીથી ભાણે બેસાડીએ તો જમી ના શકે. કર સાહેબ કી બંદગી ઓર ભૂખે કો અન્ન દે.

જપ-તપ-તીરથ-ધ્યાનમાં ભૂલ્યો બહુ દિન લેહ લાગી ગુરુજી, મારા બહુ દિન લેહ લાગી, સાચા સદ્ગુરુ મળિયા ભ્રમણાઓ ભાંગી, ભ્રમણાઓ ભાગી. આ કેટલી સુંદર લીટી કહી છે. બીજું કાંઈ ન વાંચતાં ફક્ત એક લીટી ગોખી રાખીએ તોય જીવન આખું પાર પાડી શકીએ. જપ-તપ-તીરથ-ધ્યાન આ બધાં ને ભૂલી જાવ તોય, ને બધાની સાથે લાગેલા હોય તોય, સાચા સદ્ગુરુ મળિયા ભ્રમણાઓ ભાંગી-ભ્રમણાઓ ભાગી. જ્યારે પૈસાની પ્રાપ્તિ થાય ત્યારે એનો કઈ રીતે સદુપયોગ કરવો એની ભગવાનની કૃપા હોય તો જ સૂઝ પડે. એનો સદુપયોગ કઈ રીતે કરવો, હાથે તે સાથે કઈ રીતે કરવું. ઊમરા તો ડુંગરા થયાં પાદર થયા પરદેશ. આપણું શરીર આપણા હાથમાંય ના હોય, દ્રવ્ય ગમે તેટલું ભેગું કર્યું હશે તોય એને ક્યાં વાપરવું - કેવી રીતે વાપરવું અથવા તો દ્રવ્ય ઉપરનો કાબૂ જ ચાલ્યો ગયો હશે આપણો,

બીજાનાં કાબૂ થઈ ગયો હશે - નવી પેઢી અસ્તિત્વમાં આવી ગઈ હશે. દર્શનભાઈએ પેલો ગરબો ગાયો હતો: ભૂખ્યા ભાંડુની ભૂખ ભાંગીએ તો માતાજી બહુ રાજી થાય. નવરાત્રીમાં આવા ગરબાની રમઝટ વાગતી હોય, પણ જે ખરેખર ગવાવા જોઈએ તે એમ ને એમ પેક ને પેક પડવા રહે. એને કોઈ સાંભળતું નથી. એની કોઈને ખબરેય નથી, છતાં સાચા સંસ્કાર લેવા માટે બાળકો ને નવરાત્રીમાં આપણે મોકલીએ છીએ. એ કાંઈ બીજા જ સંસ્કાર લઈને આવે છે. માતા-પિતાને પણ પસ્તાવું પડે છે એવું વાતાવરણ આવે છે નવ દિવસમાં. સોહમ્ સોહમ્ ગાય - શ્વાસે શ્વાસે જપાય. જપ-તપ-તીરથ-ધ્યાનમાં ભૂલ્યો એમ આ શ્વાસે શ્વાસે જપાય. હાથમાં તક આવી જાય તો તકને ઝડપી લેવાની હોય. કોઈ તો આવેલી તકને જોરજોરથી ઝડપી લે છે, કોઈ તો એટલા બુદ્ધિશાળી હોય છે કે તક ન આવી હોય તો એને ઊભી કરે છે. સત્કર્મ કરવાની તકને ઊભી કરે અને કોઈ એવા સ્વભાવના હોય છે કે તક આવે તોય ચૂકી જાય છે આ જરા મારે આમ છે ને તેમ છે, જરા આ હતું ને તે હતું એમ કહીને તકને છોડી તે એ તકને ચૂકી ગયા તેમાં તકનો શું વાંક ? તક તારા માટે ઊભી ના રહે, તારે એના માટે ઊભું રહેવું પડે. એક સંત હમણાં આવ્યા હતા ત્યાં એ મોટો મહાલક્ષ્મી યજ્ઞ કર્યો હતો નવ દિવસનો, એ યજ્ઞ કર્યા પછી એ જમીન જેમની હતી તે ભાઈએ વેચી દીધી એંસી કરોડ રૂપિયામાં. એ જમીન

વેચાણી એમાંથી પહેલો જ યજ્ઞ કર્યો એમણે દ્વારકામાં અને બીજો પણ યજ્ઞો કરવાના છે. પહેલા જ યજ્ઞમાં આઠ કરોડ વાપર્યા - અહીંથી પચાસ લક્ઝરી બસ મૂકી હતી દ્વારકા જવા. દ્વારકાથી પચાસ લક્ઝરી ઊપડતી'તી અહીં આવવા. જેને જવું હોય તે બેસી જાય કોઈને પૂછ્યા વગર. ત્યાં ગયા પછી ઉતારો-જમવાનું-ખાવાનું-પીવાનું, દૂધ-દહીં-માખણ છૂટ. ભગવાન દેતા હે તો છાપ્પર ફાડ કે દેતા હે. પણ પછી લેનારે પણ છાપ્પર ફાડીને વાપરતાં શીખવું પડે અને એના માટે જ ગુરુસંતની જરૂર છે. બીજા બધા વ્યવહારો તો શીખી જ રહ્યા છીએ. નથી શીખવા તોય લોકો આપણને શિખવાડી રહ્યા છે. કોઈ આપણે આપણી મેળે શીખવાનો છે, ચોર્યાસીના ચક્કરમાંથી બહાર કાઢે એવું કંઈ શીખી લેવાનું છે. નવ-નવ મહિના સુધી માતાના ગર્ભમાં તપતાં રહ્યાં-હેરાન થતાં રહ્યાં એ ફરીફરીને એવું તપવું ન પડે, એવી પરિસ્થિતિ કેમ પાકી થાય તેવું કાંઈક કરવાનું છે. એ કાંઈ ચાલુ વ્યવહારમાંથી નથી મળવાનું, ગુરુસંતોના શરણમાં જ મળવાનું અને ગુરુસંતો મળી ગયા, મળી ગયા એટલે શું ? એમના કલા મુજબ ખરેખર જે કરવાનું હતું એ આપણે કરી ન શક્યા. કરી કેમ ન શક્યા ? એટલી નિષ્ઠા આપણી ઓછી હતી. ખરેખર આપણે જે કરવાનું હતું એ આપણે ન કરી શક્યા.

સત્ય ધર્મ ગુરુદેવ કી જય.

ઓમ્ નમઃ પાર્વતીપતયે હર હર મહાદેવ હર.

પત્રાંશ

ગુરુબ્રહ્મા, ગુરુવિષ્ણુ ગુરુદેવો મહેશ્વરઃ
ગુરુઃ સાક્ષાત્ પરમ્ બ્રહ્મ, તસ્મૈ શ્રી ગુરુવે નમઃ
ત્વમેવ માત ય પિતા ત્વમેવ, ત્વમેવ બંધુશ્ચ સખા ત્વમેવ
ત્વમેવ વિદ્યા દ્રવિણં ત્વમેવ, ત્વમેવ સર્વે મમ દેવદેવ
ઓ ઈશ્વર ભજીએ તને, મોટું છે તુજ નામ,
ગુણ તારા નિત ગાઈએ, થાય અમારાં કામ.
હેત લાવી હસાવ તું, સદા રાખ દિલ સાફ,
ભૂલ કદી કરીએ અમે, તો પ્રભુ કરજે માફ.

પરમ પૂજ્ય શ્રી ગુરુદેવને અમારા પરિવાર તરફથી કોટી કોટી વંદન. અમે આપના ચરણમાં પગે લાગીએ છીએ.

આપને વંદન, નમસ્કાર ! પૂજ્ય સવિતાબેન સાથે મોકલાવેલ ભેટ સ્વીકારશો. બાપુ, હમણાંથી ઓમ્ભાઈની તબિયત સારી રહેતી નથી. થોડા દિવસ પહેલાં તેમને પાછળ બેંકમાં સ્લીપડિસ્કની તકલીફ થઈ હતી. ઘરે બે-ત્રણ દિવસ ઉપચાર કર્યા, પણ અસર થઈ નહીં. અને ત્રીજા દિવસે ખૂબ જ દુઃખાવો થવા લાગ્યો અને એમનાથી સહન થતું ન હતું. તેથી તાત્કાલિક હોસ્પિટલમાં દાખલ કર્યા. એક દિવસ ટ્રીટમેન્ટ કરાવી અને થોડું સારું થયું એટલે રાત્રે ઘરે રજા આપી, સંપૂર્ણ આરામ કરાવવાનું કહ્યું. અત્યારે દવાઓના કારણે ઘેન રહ્યા કરે છે. ઊંઘ બહુ આવે છે. દુઃખાવો બંધ થઈ ગયો છે, પરંતુ મગજમાં

જે સ્ટ્રોક આવી ગયો છે તેથી યાદશક્તિ નબળી થઈ ગઈ છે. બધું ભૂલી જાય છે. બોલવા જાય તો યાદ આવતું નથી અને બોલવામાં ગોટાળા થઈ જાય. આવી ઘણી તકલીફ છે. આજકાલ તેમની તબિયતને કારણે મારે તેમની પાછળ ધ્યાન રાખવામાં ખૂબ સમય ફાળવવો પડે છે. તેમને સમયસર દવાઓ આપવાની, નવડાવવા, કપડાં પહેરાવવાં, ખાવાનું તૈયાર કરવાનું, તેમને બાથરૂમ જવા માટે વ્હીલચેરમાં વારંવાર લઈ જવાનું. ટૂંકમાં નાના બાબાની જેમ સંભાળવાનું છે. ઉપરાંત દવાઓ ફાર્મસીમાંથી મંગાવવી, ડોક્ટરોની એપોઈન્ટમેન્ટ માટે પણ ફોન કરવા પડે છે. ટૂંકમાં ખૂબ જ કામ રહે છે. ઉપરાંત મોટલમાં ખૂબ કામ રહે છે. મોટલમાં ૨૪ કલાકનું કામ છે. કસ્ટમર કોઈ પણ સમયે આવે, મારે હંમેશાં તૈયાર જ રહેવું પડે. ગુરુદેવ હજી મારે બે વર્ષ કામ કરવાનું છે. કારણ કે મારા ૮ વર્ષના ટેક્ષ ભરાઈ ગયા છે. બે વર્ષના ટેક્ષ બાકી છે. ૨૦૧૭ની સાલ પૂરી થાય એટલે મારા ૧૦ વર્ષના ટેક્સ પૂરા થાય. અને એ જ અરસામાં ૬૫ વર્ષ પણ પૂરાં થાય છે. એ પછી જ અમારું પેન્શન ચાલુ થઈ જાય. જો અધૂરું છોડી મૂકીએ તો જે આઠ વર્ષના ટેક્સ ભર્યા છે તે નકામા જાય અને આપણને કાંઈ પણ લાભ ન મળે. ગુરુદેવ મને પૂરો વિશ્વાસ છે કે આપના આશીર્વાદ અને આપની કૃપાથી મારા અત્યાર સુધીના કોઈ પણ કાર્યમાં રૂકાવટ આવી નથી અને બધાં જ કાર્યો નિર્વિઘ્ને પાર પડી ગયાં છે. અને ઓમ્ભાઈની તબિયત પણ સારી થઈ જશે અને જલદી જલદી મારું મિશન પૂરું કરીને આપનાં દર્શન કરવા જલદી ઈન્ડિયા આવી જઈએ તેવી તીવ્ર ઈચ્છા છે. પણ, આ આપણા હાથમાં નથી, ધાર્યું ઉપરવાળાના હાથમાં છે. આપણું ધાર્યું ચાલતું નથી. એટલે જ્યારે સમય આવશે ત્યારે બધું જ સારું થઈ જશે. માટે જે પણ થઈ ગયું તે સારા માટે, હાલમાં જે થાય છે તે પણ સારા માટે અને ભવિષ્યમાં જે થશે તે પણ સારા માટે જ થશે. દરેક પરિસ્થિતિમાં સ્થિતપ્રજ્ઞ રહીને સામનો કરવાનો છે-લડવાનું છે. તેના માટે ખૂબ જ શક્તિ અને સહનશીલતાની જરૂર છે. તે આપ આપશો, આપ મજબૂત બનાવશો. ગુરુદેવ ! બીજું ૨૪ કલાક મોટલમાં કામ હોય છે. મોટેલની આખી જવાબદારી મારા ઉપર છે. બોસ અઠવાડિયામાં એક

દિવસ આવે છે અને ત્રણ-ચાર કલાકમાં જતા રહે છે. તેથી બધી જ જવાબદારી મારા ઉપર છે. ૨૪ કલાકની ડ્યૂટી છે. કસ્ટમર કોઈ પણ સમયે આવે, મારે હંમેશાં તૈયાર રહેવું પડે. મને આરામ કરવાનો સમય ત્રણથી ચાર કલાકનો જ મળે છે. મને પોતાને ખબર પડતી નથી કે, હું આટલુંબધું કામ કઈ રીતે કરી શકું છું ! આ બધી શક્તિ ક્યાંથી આવે છે ? બસ, આ જ મારી શક્તિ-મારું મનોબળ મને આપનામાંથી મળે છે. મારા ગુરુદેવ મારી સાથે છે. હરપળ હું મારા ગુરુદેવનું રટણ કર્યા કરું છું. હરપળ આપની સાથે વાતો કરતી હોઉં છું. જ્યાં જ્યાં નજર મારી ઠરે, ત્યાં ત્યાં યાદી ભરી ગુરુદેવની, એવી મારી હાલત છે. ચોવીસ કલાક હરતાં ફરતાં, જાગતાં ઊઠતાં કામ કરતાં, રસોઈ કરું. કોઈ પણ પરિસ્થિતિમાં આપનામય છું. મારી તાકાત આપ છો. મારી પ્રેરણા આપ છો. આપ મારા હૃદયમાં વસેલા છો. આપની દયા, કૃપા તથા આપના આશીર્વાદથી આજે મારું શરીર સ્ફૂર્તિથી ચાલે છે. મને ખબર નથી પડતી કે હું આટલું બધું કામ કઈ રીતે કરી શકું છું ? મારા આ શરીરમાં શક્તિ અને કાર્યક્ષમતા ક્યાંથી આવે છે ? પછી તરત જ વિચાર આવે કે, આ જ ગુરુદેવની કૃપા છે અને તેમના આશીર્વાદ છે. મને વિશ્વાસ છે કે, મારા ગુરુદેવ મારી જોડે છે ત્યાં સુધી મારું મિશન પૂરું કરવામાં મને ક્યારેય તકલીફ પડવાની નથી. એ નિર્વિઘ્ને પાર પડી જશે. મારો આત્મવિશ્વાસ, ભરોસો, મારી શ્રદ્ધા, દિન દૂગુની, રાત ચૌગુની વધારજો, અખંડ રાખજો અને મજબૂત બનાવજો. આપને નમ્ર વિનંતી અને પ્રાર્થના કે આપે અમારી આંગળી પકડી છે તો ક્યારેય છોડતા નહિ અને મજબૂત રીતે પકડીને અને સાચો માર્ગ બતાવશો, જ્ઞાન આપશો, સદ્બુદ્ધિ આપશો. જાણ્યેઅજાણ્યે અમારાથી કોઈ પણ ભૂલચૂક થઈ હોય તો મૂર્ખ બાળક સમજી ક્ષમા કરશો, માફ કરશો. અને જે કાંઈ જપ, તપ, પ્રાર્થના, અનુષ્ઠાન કરીએ છીએ તે આપની પ્રેરણા છે. આપ કરાવો છો તેથી આપનું છે અને આપને અર્પણ કરીએ છીએ, મારું સર્વસ્વ આપના શરણમાં, તથા અમારા પરિવારનું-તમામનું સર્વસ્વ આપના ચરણમાં અર્પણ. આપ અમને શક્તિ આપો, ભક્તિઆપો, સદ્બુદ્ધિ અને શાંતિ અને શરીરસુખ આપો. હરપળ આપનું રટણ કરીએ છીએ. આપને ભજીએ

છીએ. આપ જે કાંઈ અમારા માટે વિચારશો, જે કાંઈ નિર્ણય લેશો કે જે કાંઈ પણ કરશો એમાં અમારું તથા અમારા પરિવારનું કલ્યાણ છે, શુભ છે. અમારો આપના તરફ આવો આત્મવિશ્વાસ, શ્રદ્ધા, ભરોસો મજબૂત બનાવશો. અખંડ રાખશો. ઈચ્છા તો છે કાલે ઊડીને ઈન્ડિયા આવું. આપના દર્શનનો લાભ પામું. પરંતુ અભાગિયાને તેવો લાભ ક્યાંથી મળે ? સમયની રાહ જોવાની છે. જ્યારે સમય પાકશે ત્યારે આપોઆપ સર્વ ગોઠવાઈ જશે. ભગવાન જેમ જિવાડે તે રીતે તૈયાર રહેવું તેમાં સાચી સમજ છે. આપનાં દર્શન કરવાની તીવ્ર ઈચ્છા છે. મને પૂરો વિશ્વાસ છે, આપ જરૂરથી પૂરી કરાવશો.

આપની સાથે ફોનમાં વાત કરવાની ઘણીવાર ઈચ્છા થાય છે. પણ ગુરુદેવ ! આપની તબિયતના કારણે આપને તકલીફ ન પડે, ઓછી પડે તે સમજીવિચારીને ફક્ત જયનારાયણ ગુરુદેવ કહી, ટૂંકમાં વાત કરીને ફોન પૂરો કરી દઉં છું. આમ આપને તકલીફ ઓછી પડે તેના કારણે ફોન કરતાં નથી અને આપના સમાચાર હું ઉષાબહેનને અવારનવાર ફોન કરીને પૂછી લઉં છું. મારે જે કાંઈ સમાચાર આપવાના હોય તે ઉષાબહેનને જણાવું કે, જેથી કરીને ઉષાબહેન આપને રૂબરૂમાં આવીને સમજાવે. અમને ખબર છે કે આપની તબિયત ઉંમરના કારણે નરમગરમ રહ્યા કરે છે. જેથી કરીને આપને વધુ આરામ મળે તેમ અમે ઈચ્છીએ છીએ. આપને ઓછી તકલીફ પડે અને આપનું કામ સરળ થઈ જાય તેવું અમે ઈચ્છીએ છીએ. બાપુ, મને ઘણીવાર વિચાર આવે છે, આ જે ઉષાબહેન, શશિકાંતભાઈ, ડો.

સાહેબ, નીરૂબેન તથા ઓમ્પરિવારનાં ભાઈ-બહેનો આપની સેવામાં હંમેશા હાજર હોય છે તેનો મને ખૂબ જ આનંદ છે. પણ સાથે દુઃખ એ વાતનું છે કે, હું આપની સેવાનો લાભ લઈ શકતી નથી. હું બહુ જ કમનસીબ છું તેના કારણે આપની સેવાનો લાભ લઈ શકતી નથી. હું ઘણી દૂર છું. તનથી, મનથી નહીં. મનથી હંમેશાં આપની જોડે છું. પરંતુ, બાપુ, આપનાથી હું દૂર છું, તેથી આપની સેવા કરવાનો લાભ મને પ્રાપ્ત થતો નથી. તે બદલ ક્ષમા કરશો. બાપુ, હાલમાં આપની તબિયત સારી હશે. પરમકૃપાળુ પરમાત્માને પ્રાર્થના કરું છું કે મારા ગુરુદેવને સ્વસ્થ બનાવે. શક્તિશાળી બનાવે. મજબૂત બનાવે, તથા પ્રસન્ન રાખે જેથી કરીને અમારા સર્વે ભક્તજનોને અમારા ગુરુદેવની અમૃતવાણીનો અમૂલ્ય લાભ હંમેશાં મળ્યા કરે. આવી પરમકૃપાળુ પરમાત્માને પ્રાર્થના કર્યા કરું છું. ત્યાં ઘરમાં પૂજ્ય મા સમાન ભાભીજીની તબિયત સારી હશે. એમને પગે લાગું છું. સર્વેને ઘરમાં યાદ આપશો. સર્વેને અમારા જયનારાયણ. જયગુરુદેવ પાઠવશો. તેમજ સર્વે ઓમ્પરિવારનાં ભાઈબહેનોને અમારા જયનારાયણ, જયગુરુદેવ. બાપુ, કદાચ મારાથી કાંઈપણ વધારે લખાઈ ગયું હોય અને ન લખવાનું હોય ને કદાચ લખાઈ ગયું હોય, તો મૂર્ખ બાળક સમજી ક્ષમા કરશો. બસ આજે વિચાર આવ્યો અને કાગળ અને પેન લઈને હૃદયમાં જે ભાવ હતો, જે પ્રેમ હતો તે પ્રગટ કર્યો છે. ઓમ્ભાઈ જલ્દી સાજા થઈ જાય તેવી આપને પ્રાર્થના કરવા વિનંતી કરીએ છીએ.

એ જ. આપની ભક્ત શ્રીબેનના હૃદયપૂર્વકના
જયનારાયણ, જયગુરુદેવ

ઓમ્ પરિવારના ઉત્સવ

શ્રી ગાયત્રીઅનુષ્ઠાન સાધનાશિબિર નિમિત્તે	‘નિર્વિકલ્પ મુક્તિધામ’ નાથાભાઈ એ. પટેલના ખેતરમાં, મુ. પલિયડ (વેડા), તા. કલોલ, જિ. ગાંધીનગર	૨૭-૧૨-૧૫ રવિવાર સવારે ૧૦ થી ૨
મહાશિવરાત્રી નિમિત્તે	કુસુમ હરનાથ મંદિર અમરેશ્વર મહાદેવની સામે, વારાહી દરવાજા, ઉમરેઠ-ડાકોર રોડ, મુ. ઉમરેઠ, જિ. આણંદ	૧૩-૩-૧૬ રવિવાર સવારે ૧૦ થી ૨

श्रीश्वर का बोधक (नाम) प्रणव/ओम् है ।

(समाधिपाद के सूत्रों का भाषानुवाद)

- (२४) क्लेश, कर्म, कर्मफल और वासना जिसमें नहीं है ऐसा पुरुषविशेष/चेतनविशेष श्रीश्वर है ।
- (२५) श्रीश्वर संपूर्ण सर्वज्ञ है ।
- (२६) श्रीश्वर पूर्वकाल के गुरुओं के भी गुरु हैं और काल की मर्यादा से (जन्म-मृत्यु से) पर है ।
- (२७) श्रीश्वर का नाम प्रणव/ओम् है ।
- (२८) अर्थ के चिन्तन सहित ओम् का जप करना ।
- (२९) चिन्तन सहित जप करने से अन्तरायों का अभाव और आत्मसाक्षात्कार होता है ।

● दूरटना उद्देशो

(१) सर्वव्यापक परम सूक्ष्म चेतन तत्त्व के जेनुं नाम प्रणव (ओम्-ॐ) छे तेनी प्रतीति जहुजनसमाजने कराववा प्रयत्न करवो. (२) 'योग'नो प्रचार, प्रसार अने संशोधन करवा प्रयत्न करवो. (३) समाजनुं नैतिक धोरण ठोरुं लाववा माटे साहित्य द्वारा आध्यात्मिक ज्ञाननो प्रचार अने प्रसार करवानो प्रयत्न करवो. (४) आ उपरांत 'जहुजनहिताय-जहुजनसुखाय'ने लगतां कार्यों, जेवां के, केजवणी, तजीजी सारवार वगैरे करवा माटे प्रयत्न करवो.

Registrar of News Papers of India under Regd. No. 48770/90
L-5/131/QT/34/90-91

આદિ સંસ્થાપક તથા અધ્યાપક વડા પ.પૂ. ગુરુદેવશ્રી યોગભિક્ષુજી

PRINTED & PUBLISHED BY :-

Dr. S. S. Bhikshu for

AUMGURU PREMSAMARAPANDHYANBHIKSHU PARIVAR TRUST

(Reg. No. E/4416 Date 11-5-81)

From : :-3/B, Paliadnagar Society, Narapur, Ahmedabad-13

Printed at : Sharul Printing Press

Hon. Editor : Nainadh Vyas

I.T.Exe. DIT (E)/80G(5) / 252 / 2008-09

To,

પ.પૂ. ગુરુદેવશ્રી યોગભિક્ષુજી
સાથેનાં સંસ્મરણોના તથા પ્રેરક
પ્રસંગોના લેખો આવકાર્ય છે.

લવાજમદર :

ત્રિવાર્ષિક સભ્ય(ભારતમાં) ...	₹	૧૦૦-૦૦
આજીવન સભ્ય(ભારતમાં) ...	₹	૫૦૦-૦૦
વાર્ષિક સભ્ય (પરદેશમાં) ...	\$	૧૫-૦૦
આજીવન સભ્ય(પરદેશમાં) ...	\$	૧૫૦-૦૦
છૂટક નકલની કિંમત ...	₹	૧૦-૦૦

લવાજમ મોકલવાનું કે

“રુતમ્ભરા” ને લગતો પત્રવ્યવહાર

કરવાનું સ્થળ :

(૧) ડૉ. સોમાભાઈ એ. પટેલ (સ.સ. ભિક્ષુ)

૩/બ, પલિયડનગર,
સેન્ટ ઝેવિયર્સ હાઈસ્કૂલ રોડ,
નારણપુરા, અમદાવાદ - ૩૮૦ ૦૧૩

(૨) નૈષદભાઈ સી. વ્યાસ

“સ્વાશ્રય”,
૩. ગંગાધર સોસાયટી,
રામબાગ પાછળ, મણિનગર,
અમદાવાદ - ૩૮૦ ૦૦૮

સૂચના :-

- (૧) લવાજમ ચેક દ્વારા અથવા મનીઓર્ડર દ્વારા “ઓ. પ્રે. પ. ટ્રસ્ટ” ના નામે મોકલવું. સાથે આપનું પૂરું નામ, સરનામું શુદ્ધ અક્ષરોમાં લખી મોકલવાં.
- (૨) જે સભ્યના રહેઠાણનું સ્થળ બદલાયું હોય તેમણે તેમના નવા રહેઠાણનું પૂરું સરનામું લખી મોકલવું, જેથી વ્યવસ્થાપકો દ્વારા અંક મોકલવામાં સરળતા રહે.

Web : www.aumparivar.com
E-mail : aumparivar@yahoo.com

Web : www.yogabhikshu.org
Facebook : [yogabhikshu.aumparivar](https://www.facebook.com/yogabhikshu.aumparivar)